De avondlamp

Maria Doolaeghe

bron
Maria Doolaeghe, *De avondlamp*. Gebroeders De Busscher, Gent 1850

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/dool003avon01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

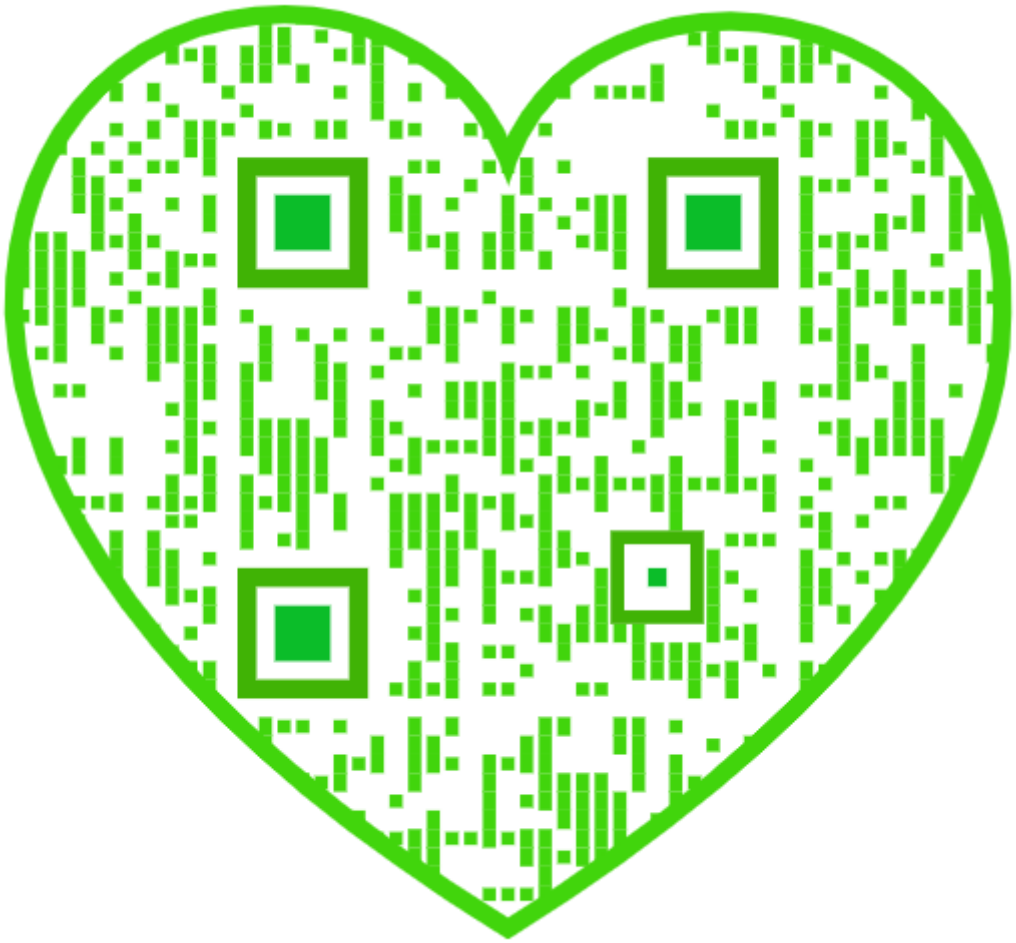

Zendbrief van den uitgever.

Mevrouw,

Als Vlaemsche, en, ja, als Nederlandsche vrouw, als waerdeerster der poogingen welke ook in Vlaenderen de Dichteres der *Madelieven* heeft aengewend ter bevordering der vaderlandsche Letterkunde (by ons min de uitdrukking der maetschappij dan die van den volksaert), vraegdet gij mij - verschoon dien, thans ook in Holland doordringenden, *gy* - eene levensschets van Mevrouw Van Ackere, vooral uit het letterkundige oogpunt beschouwd.

Dit verzoek verwondert mij niet: gij zeidet mij, dat de Poëzij het zelfleven is in al zijne reinheid uitgestort en met al de tooverkracht der tael voorgedragen; dat gij die omschrijving der edele kunst aen de werken der Dixmudsche Dichteres hadt getoetst, en dat gij daerom niet aerzeldet haer een' naem te geven,

eveneens als die van vriend ‘veel gegeven en schaers verdiend.’

> Rien n'est plus commun que le nom,
> Rien n'est plus rare que la chose.

Eene toepassing waerbij de goede Lafontaine zeker zou gegrimlacht hebben.

Gij merktet mij aen, Mevrouw, dat die Dichteresse niet enkel eene gemoedelijke, gevoelige vrouw was, gelijk er meer dan eene zangeres in Holland is opgetreden, maer dat zij zich tevens in den Lierzang tot eene hooge stoutheid van denkbeelden had verheven.

Ik bevestigde uw gezegde door het aenhalen of liever vurig uitgalmen van 't slot des lierzangs te Sotteghem bekroond, en dat mij vroeger, bij 't nederbukken voor 't grafaltaer van dit offer der dweepzucht en der afgunst, zoo diep ontroerd had:

> Maer yzing schokt de burgerdrommen;
> Elk aerzelt met benard gemoed.
> Hoor ik den donder niet aen 't grommen?
> Verbergt de zonne niet haer gloed,
> Verschrikt het euvelwerk te lichten?
> Alom verbleekende aengezichten,
> Plots afgewend van 't moordtooneel.
> Wat stond! de krygstrompetten schateren,
> De trommels slaen, de donders klateren
> En 't stael doorkerft des martlaers keel.
>
> Men zegt, dat God in toorn ontsteken,
> De beulen strafte op d'eigen stond
> En dat, om Egmonts dood te wreken,
> De bliksem 't wreed geboeft verslond.
> Men zegt dat nog, by elk verjaren,
> De marteldag geen licht ziet klaren

En 't buldrend onweêr zich verheft,
En dat in Flips en Alvas graven,
Benesteld door onzaelge raven,
De donderslag hun rompen treft.

In dien toon, zeidet gij, moet Corinna gezongen hebben, die zelfs haren meester Pindarus in een wedstrijd overwon!

Gij vondt zelfs dat er weinig nederlandsche vrouwen het in 't lyrieke vak en geene vlaemsche Dichteressen het in den Lierzang en de Elegie zoo verre als de Dixmudsche zangster hebben gebracht. 't Is waer, dat ik vrouwen als gij, gaerne gelijk geef, maer even gaerne spreek ik haer tegen: zulke wrijving van denkbeelden, ook dan als zij niet zeer ernstig is, lokt wel eens een vonkje uit.

‘En Anna Byns dan?’ voegde ik er in éénen adem bij.

Gij beoordeeldet haer niet ongunstig op een paer harer beste refreinen. Ik herinner mij heel goed, dat ik u hare Refreinen, als eene curiositeit, eens heb gebracht; maer eilaes, die ongelukkige Sint Pieters letter (zoo als men 't gothieke geprent hier heet) deed u beven: de dogmatieke toon van 't professorale kwezeltje of begijntje - 't is 't zelfde nagenoeg - en de bastertwoorden namen u niet sterk in voor haer, na dat ik zelf u een paer dier curiositeiten had voorgedragen.

In den grond kunt gij wel gelijk hebben, met te gelooven dat de beste dichteressen van dien tijd den getabberden biographen onbekend gebleven zijn. 't Mysticismus, dat natuerlijk dweepen, dichten en droomen, schijnt u vroeger de ware bron der poëzij voor de ziel der vrouw ontsloten te hebben. Inderdaed, er zijn liedekens uit die dagen overgebleven, het kindeken Jezus of den *purperen* Bruidegom toegezongen, die ook mij meer gelden dan al die politico-theologische rijmschrijverij, meer belang voor den tael- dan den dichtliefhebber aenbiedend.

Een enkel stukje kan hier ten bewijze gelden, en uw gevoel zal er de aenhaling zeker niet van afkeuren. Het is een eenvoudig Leyssen-liedeken om het kindeken Jezus te groeten in Bethleem, dat gezongen werd op de stemme *Met den eersten.* Die liederen, zoo gij weet, Mevrouw, hebben zich tot heden in de kersmisse staende gehouden. Verbeeld u dat gij een paer eeuwen vroeger, te middernacht, in den gothieken tempel, na het voorspel der herderlijke schalmei (zij moge dan al of niet in Judea geklonken hebben) een herderschoor in *mineur* hoort zingen:

Laet ons gaen naer Bethleëm,
Den nieuwen coningh groeten,
En kussen daer dat lamken tem,
Sijn handekens en voeten,
En loven hem (want hy is 't weert)
Die d'ootmoedigheydt begeert,
Den cleenen, den cleenen, den cleenen.

Den hooveerdigen soo steegh
Can 't kindtjen niet sien suyghen:
Het stalle-deurken is te leegh;
Hy moet sich neder-buyghen,
En van herten syn gherust;
Vriendelyck dan Jesus kust,
Den cleenen, den cleenen, den cleenen.

Zyt ghy met elckeen in peys,
Ghy mooght hem vry aenspreken:
Om peys daelt hy uyt syn paleys;
Daerom syn oogskens leken.
Dit kleen nieu gheboren kindt
Den vreedsamighen bemint;
Den cleenen, den cleenen, den cleenen.

Al die reen van herten syn
En 's duyvels strick ontvlieghen,
Aenschouwen daer syn schoon aenschyn,
En 't kindeken bly wieghen
't Syn inwoonders van syn huys,
Verr' uyt 't wereldsche ghedruys,
Den cleenen, den cleenen, den cleenen.

Dat is naief schoon, als eene schilderij van onzen Van Eyck! roept gij uit. Oprecht, het harte recenseert best poëzij. Van wie is dit meesterstukje, vraegt gij? - Van een eenvoudig kwezelken binnen Gent, wiens naem van *den Cleene* alleen moest gekend zijn*.

Ook gij durft denken, Mevrouw, dat, hoe hemelrein dergelijke half middeleeuwsche perelen zijn, de vaderlandsche zucht ook hare hemelsche uitboezeming heeft, en dat de dixmudsche vrouw, schoon vrij minder mystiek, ook eene schoone, reine dichtkrans draegt: ja, gij bewondert haer genoeg om haren lierzang op Egmont bijna naest dien van Feith op de Ruiter te plaetsen, en om haren *Madelieven* eene der eerste plaetsen onder de dichtbundelen sedert 1830 - maer niet ten gevolge van 1830 - verschenen, te stellen.

Niettegenstaende de verhevene onderwerpen dikwijls door haer op eene verhevene wijze behandeld, ontbreekt het haren uitboezemingen aen geene teedere gevoelens, die de vrouw over 't algemeen zoo gelukkig weet uit te drukken: hare poëzij paert kracht en welluidendheid**.

* *Den Speelhof der liefde Godts*, Gent, 1666. In ons laetst verschenen *Klaverblad* (Brussel, 1848, bladz. 264) deelden wij een geestelijk liedeken mede dat naest het deze verdient geplaetst te worden.

** En Flandre, Mr Ledeganck et Mme Van Ackere se distinguent par l'harmonie des vers. (Van den Hoven [Delcourt] *La langue flamande*, *son passé, son avenir.* Brux., 1844, p. 45.)

X

Op uwe vraeg, hoe de zielvermogens van Mev. Van Ackere zich toch zoo schoon, zoo breed ontwikkeld hebben, zal ik zeggen wat ik deswege uit goede bronne heb vernomen.

Even als meest al de dichters en dichteressen die in Nederland (want de baronnessen de Lannoy zijn er zelden) zich een naem gemaekt hebben, behoort de dixmudsche vrouw tot den burgerstand. Geene omschrijving ter dezer plaetse! Zij is de dochter van een potbakker. Ik meene dat men zoo ook iets van Virgilius vertelt; en Dubitade dan? - Woelig en woest van aerd als een knaep, gaf zij, buiten de geliefde pop, als kind den voorkeur aen jongensspelen. Niemand vermoedde dat er in de stil ontluikende maegd, in het harte van Mietje-Cisca (zoo heetteden ouders en buren de speelzieke) een vonk van mannenvernuft, bij de aengeboren sprankel des vrouwelijken gevoels, verschool. Hare eerste opvoeding, of bepaelder onderwijs, was niet gansch verwaerloosd geweest. Twee jaer had zij tot Ypre bij de Ronsbrugge-Damen gewoond: Mietje-Cisca wist nu al vlaemsch en fransch genoeg; men zoude ze t'huis in de hooger Cijferkunst bekwamen. Een schoolmeester, een rederijker, Petrus-Joannes Gheysen werd hiertoe uitverkoren. Eens bemerkte Maria dat hij verstrooid was, bekommerd met iets: de man die, volgens 't oude schoolmeester-rubriek, met de straftaek van een gelegenheidsdicht op te stellen was belast, mijmerde: ‘Maer dit onderwerp is toch zoo moeielijk niet, meester!.....’ - Ach, jufvrouw Mietje, zoo gij wist!’ Den volgenden dag toonde de leerling haer eerste dichtproeve aen den meester: de goede man stond tevens verbaesd en verrukt.... hij had het wel wat hoogdravender, zoo als zijne poëzij, gewenscht, buiten dat *perfect*....

Als poëet was meester Gheysen een van die menschen, dien 't aen goeden wil, hoogdravende woorden, stoppen, stippen noch *signa exclamationis* ontbreekt.

Gij vraegt mij wellicht of er staeltjes van zijne Zwanenburgerij bewaerd zijn? Ja wel. Luister, Mevrouw: het is eene rhetorikale *Wanhoop:*

> O Hemel! all's verwart! wie zie ik tot my schreèn
> Met 't floers des doods gedost, met opgeheven ermen?....
> Ach, 't zyn myne ouders!!! laes!.... ei, wykt, wilt myns ontfermen.
> Dreigt niet.... stapt weêr in 't graf.... maer neen.... gy spreekt my aen:
> 'Wanschepsel! wars van deugd was slechts uw hoog bestaan,
> Om boels, meineedig, op de spond der hel te leven?
> Als waaghals zinkt ge in 't stof, als echel zult ge sneven....
> Wat taal*!

Wat tael! herhaelt gij Mevrouw, die toch geen bloote onverstandige echo zijt. Herhael maer niet wat onmiddelijk die woorden voorafgaet!

Gheysen die de verzen van zijne leerlinge alreeds bijna zoo goed als de zijne vond, toonde iets van die dichtproeven den Heere notaris Lodewik van Roo. Deze man was den vlaemschen schouwburg en de volksbeschaving buitengewoon genegen. Hij begreep dat men de ingeschapene dichteres geen beter tael- en dichtoefening kon aenbieden dan een paer uitgelezene dichters: de lyrieke Helmers en elegische Tollens kwamen terzelver tijde in hare handen.

Op het aendrijven van haren kunst-Meceen waegde zij het in 1826 naer lauweren te dingen. Ypre ontsloot den dichtkreits. De afwezige Jufvrouw werd als eerste laureate uitgeroepen; doch daer zij zich niet aenbood om het *borstmetael* te ontvangen, werd dit den 2^{den} bekroonde toegewezen - den Heere

* Dicht-werken die medegedongen hebben in den prijskamp te Veurne 1824, bladz. 78.

D. de Simpel, eenen naem die meermalen de dichtstrijden met eere had doorklonken. Deze schrijver vond het rhetorikale gebruik dat de afwezigen ongelijk gaf, onverstandig en onbeleefd: hij deed wat de rechters hadden moeten doen. Die ridderlijke handelwijze was de jonge dichteres welkom.

De Nederlandsche tael begon zich ook in haer oud en onverjaerbaer recht Belgie door te herstellen. 't Staetsbestuer was haer genegen, en ondersteunde de oude rederijkers, benevens de letterkundige maetschappijen: Willems had zelf zijne ambtsvordering aen zijnen nederlandschen kunstzin te danken. Zeker, kan een Gouvernement akademiën en geleerden aenwakkeren, hunnen iever prikkelen, hun en tijd en verademing bezorgen; maer wat vermag het voor eenen dichter? Hem eerbiedwaerdig maken, en als nuttig hurger in 't oog van allen doen uitschitteren? Ja, maer ook meer niet. De poëzy zetelt boven troonen der aerde omdat zy voor Godes troon buigt. Ik meen dat Nomsz, de bij u als treurspeldichter van onze Maria van Lalain bekende die in een hospitael stierf, ergens schreef:

> Der dichtren schoonste loon is niet beloond te wezen.

Jufvrouw Doolaeghe bleef dan ook den Vorst, voor de nederlandsche tael zoo genegen, onbekend. Maer haer jong talent, bij eene edele ziel gevoegd, bezorgde haer kunstvrienden: onder dezen telde ze den kapitein Oudemans, hollandsch dichter, en (geloof ik eenen band die sedert vijf-en-twintig jaren duert) den schrijver dezer regelen. Bij dezen kwamen later eenige vrienden van Antwerpen en Gent, zoo als C. Serrure, Vervier, Blommaert, Rens, Renier, Blieck, en, wien ik voor allen had moeten noemen, de Hans Sachs of *Meistersanger* van Vlaenderen, de een-

voudige stadsbelleman van Kortrijk, Hofman. Wat vroeg de belanglooze, die den lande en den hemel dichtte, meerder van de kunst dan kunstvriendschap? Doch wij loopen wat den tijd vooruit: de tijd baerde roozen, maer de dorens? Ziehier.

Eene zware kinder- en zustertaek rustte op de rijkbevoorrechte. Zij had eene bejaerde moeder, en een sedert jaren kranke broeder die in haer hoopte: zij bedroog die hoop niet. Hij die haer de poëzij had ingestort, had haer den moed van den plicht gegeven, ook als een andere broeder in 't huwelijk trad: de dubbele zelfvolmaking van brein en ziel lag haer aen 't harte. Op haer hoofd en dat eener jongere zuster, Sophia genaemd, bleef-de zegen der in hoogen ouderdom zacht inslapende moeder rusten! Beide zusters ondersteunden zich bij 't bedienen van een specerijwinkel.

Even als menig hollandsche handelaer, logenstraft Maria het fransche gezegde *style épicier*, *esprit épicier.* Het ging haren handel wel. De dag des Heeren was voor haer ook de dag van des Heeren dochter, de heilige Dichtkunst. Poot verlangde niet sterker dan zij naer zijn studeervertrekje, en ik betwijfel of de landbouwer het zoo druk gehad hebbe als de winkelierster.

Hofman, wien zij jaerlijks op zijn patroonfeest een teeken hares aendenkens overstuerde, dat hij met een gul vers beantwoordde, was de moeder van Maria gaen vervoegen. De vriendinne van den achtbaren grijzaert bleef zijner nagedachtenis getrouw: nauwlijks had het Kortrijksche Rhetorijk eene elegie op dien beschaefden burger ten prijskampe opgehangen of Jufvrouw Doolaeghe stortte in éenen adem dergelijk dichtwerk uit.

Die elegie is een der schoonste voortbrengsels door Vlaenderen ooit bekroond. Hoe laeg zinken zelfs de Nederduitsche toonen een jaer te voren door 't *Gouvernement op 's lands onafhanglijkheid en toekomst* omlauwerd, daerbij neder!

Geloof, hoop en liefde ademen ziel en leven dien voortbrengsele eener onsterfelijke vriendschap in.

> Gij kent mijn hart, o God, dat vurig minnend harte,
> Dat aan de vriendschap en de liefde onscheidbaer kleeft.
> U is zijn ramp bewust, zijn grenzenlooze smarte,
> Wen 't enkel voor 't verlies van dierbre vrienden beeft.
> Ach, waerom weêr dat hart zoo schriklijk aengegrepen?
> Was 't niet genoeg dat mij mijn moeder werd ontscheurd?
> Moest ik zoo ras mijn vriend nog zien ten grave slepen?
> Had ik mij niet genoeg bij lijken mat getreurd?

Ten slotte zingt zij over Hofman:

> Voor ons is hij de bron van laafnis en verrukking,
> Wanneer de geest des kwaads weêr uit de helle rijst
> En 't vaderland bestormt met vrijheids onderdrukking;
> Wanneer mijn teeder hart voor nieuwe gruwlen ijst.
> .....
> 'k Heb thans een sterker hart dat lijden kan en hopen:
> 'k Win troost en moed en kracht bij 't staren op het graf.
> Daer houdt een hemeling ras Eden voor mij open;
> Daer wacht mij Hofman en mijn lieve moeder af!

Zoo zingt de vaderlandsche, de verlichte vrouw alleen, bij wie vriendschap, kinderliefde en godvrucht dezelve beteekenis hebben als 't woord onsterfelijkheid.

Zes jaren waren dan sedert de vernedering der nederduitsche tael verloopen: de rijmlarij der *Brabançonne* had bedreigd de goddelijke klanken van Vondels luit hier te doen zwijgen!

Onze dichteresse had gezwegen bij den prijskamp waerin 't Gouvernement, wellicht voor de eerste mael (1834), eenige politieke goedwilligheid toonde ten voordeele der met vader Willem verjaegde, miskende en vertrapte tael. De vlaemsche dichters die de omwenteling bezongen, wankelden zelven in hun geloof.

Ledeganck had mij, den 16 mei 1832, geschreven: ‘Met hartelijk genoegen heb ik Ued[s] brief ontvangen, gelezen, herlezen en als iets dat mij vereerend was aen mijne vrienden, de Heeren Willems en Rens, medegedeeld: hij verplaetsle mij in gedachte in de dagen, wanneer men, zonder nogtans vele vereerders te vinden, zich met vaderlandsche letterkunde *mogt* bezig houden, zonder spotternij of iets dat voor eenen onafhankelijke wel erger mogt zijn, te ontmoeten[*].’

Maria, stond boven lof en blaem, boven vrees en hoop verheven. Wat zij in den storm zong, het moge een lierzang of een ïambe geweest zijn, was alleen voor hare ziel, en voor God-welke die vaderlandsche zucht had vernomen, niet verloren.

Maer een hooger loon dan de benoeming tot het eerlidmaetschap van eenige voorname lettergenootschappen in- en buiten 's lands, dan de lauweren in eenige prijskampen geplukt, dan de vertalingen van hare gedichten in 't duitsche door de baronnes Von Ploennies en in 't engelsch door Caroline de Crespigny en Midicin; een hooger loon dan een eerekruis of eer-

* Nog in 1839 schreef de tweede laureaet van den gemelden prijskamp in de voorrede zijner gedichten: ‘Wanneer 't gevoel van nationaliteit ons zal ontvlammen; wanneer de landtael zal hersteld zijn; wanneer de kollegien goeden geest genoeg zullen hebben om die te onderwijzen; wanneer het beoefenen der vaderlandsche letteren voor eene vaderlandsche verdienste zal gelden; wanneer men waerdiglijk zal voorstaen wat tot den letterbloei het meest medewerkt, namelijk de Dichtkunst; dan zal het blijken of deze bloei in Belgie slechts een lieve droom is die niet verwezenlijkt kan worden. Intusschen moeten de vlaemsche dichters zich wapenen met geduld, en niet klagen als zij niets ergers ontmoeten dan onverschilligheid [Ledegancks echo]. Mits deze belooningen mogen zij hunne poogingen vrij aenwenden om hun vaderland te helpen verheerlijken.’
Men ziet uit de proza van beide laureaten dat de *onafhankelijkheid en toekomst van Belgie* juist niet de onafhankelijkheid en toekomst der vlaemsche letteren destijds in hunne oogen was.

medalje uit vorstenhand ontfangen, en, ja, dan de kunstvrienden die haer welbesteed dichtvermogen haer in Belgie en Holland aenwon*, verwachtte de heilige zangster der onsterfelijke vriendschap.

De laureate was, volgens gewoonte, bij haren kunsttriomf te Kortrijk niet aenwezig; dan een jonge Kortrizaen, een opvolger van Palfyn, woonde de voorlezing van het prijsvers bij; hij wilde de Dichteres in persoone leeren kennen: de bewondering deed in hem een zachter gevoel ontstaen. Het eerste dichtstuk dat thans uit hare pen vloeide was *Huwelijksheil* getiteld en Vrouwe Van Ackere geteekend.

Vroeger was haer nog eene aengename dichterlijke verrassing overgekomen: een onbekende jongeling had haer een bezoek afgeleid, en een doosje nagelaten met eenige verzen, vergezeld van een antieken camée, met verzoek dien, als een bewijs zijner erkentenis voor hare zangen den vaderlande geleverd, te willen bewaren Zij herzag hem nimmer!

De droomen van de maegd, van de dichteresse waren verwezenlijkt: haer handel was gezamenlijk met hare kennissen, haren roem en haer huisgezin, uitgebreid.

Ik weet, Mevrouw, met wat genoegen gij jaerlijks haren zang in 't *Nederduitsch Jaerboekje* nagingt: want er verscheen niet veel van haer in 't publiek, en zij dreef vooral geen handel in verzen. Neen, maer waer er iets edels, iets vaderlandsch te bezingen was, daer was hare ziel, daer heure lier. Hofman, Egmont, Palfyn, Sid. Hosschius en haer stadgenoot Van Poucke - de kinderkribbe, de huisselijke vreugd, angst, hoop en erkentenis,

* De dichters Tollens, Bogaers en Heye lieten haer Ed. geene duistere blijken van kunstgenegenheid toekomen.
Met de schier blindgeborene Petronella Moens had zy een' innigen band aengeknoopt en bewees dat ook kunstvriendsebap *sterker is dan de dood.*

de arbeid en de welvaert die hij voortbrengt, ziedaer de toonen die op die geniale luit wemelden.

Zij bemint hare vaderstad als de eerste vertegenwoordigster des vaderlands: geen wonder dat zij de feest van die goede moeder meermaels bezong.

Met eene soort van improvisatiekracht tot het lyrieke (die eerste, oudste bron aller volkspoëzij) bezield, beantwoordde zij aen de uitnoodiging die het landbouwkundig genootschap dier stad haer deed, om een gedicht te vervaerdigen voor het banket dat de tentoonstelling van Land- en Hovingbouw moest sluiten. In denzelven namiddag dat die ode uitgestort werd, kwam zij op en van onder de pers, en werd onmiddelijk hierna den dischgenooten door den kundigen Heere Feys-Kesteloot, van Dixmude, voorgedragen. Onder dezen bevonden zich, buiten den Heere Gouverneur der provintie, twee ministers, de Heere Rogier, van binnenlandsche zaken, en de Heere Rollin, van openbare werken. Groot was de verrukking, de electrieke toejuiching op het gedicht den lof des Landbouws toegewijd.

Eenigen tijd daerna verzamelde de stadsraed ten plechtigste, onder het geluid der triomfklok. Een aental schoon ingebonden boeken lagen ter tafel der vergadering. Mevrouw Van Ackere had ditmael zich laten bewegen, om de plechtigheid, bij te woonen: het kind kon zich ook voor 't oog des publieks den kus harer moeder niet onttrekken.

De Heer De Breyne-Peellaert, burgemeester, nam het woord en zeide onder andere: ‘De Heeren Ministers vernomen hebbende dat eene zedige huisvrouw, eene ware moeder, de schrijfster was van een dichtstuk dat zoo veel schoonheden bevat, zoo vaderlandsch is, wilden de Dichteres een bezoek afleggen en haer hunnen dank over haer verdienstelijk werk betuigen. Gij weet het, Mijne Heeren; de beslommering van de

Staetsmannen week voor 't aengename van een letterkundig onderhoud met onze inboorlinge. Begeerig haer Ed. een bewijs der genegenheid van't Staetsbestuer voor onze tael te geven, heeft de Minister van 't binnenlandsch ons de dierbare taek opleid haer Ed. deze boeken aen te bieden.

Bij zulk een teeken van hooge achting, kon het stedelijk bestuer niet ten achteren blijven. Bij die heerlijke gift van hooger hand gezonden, hebben wij ons nederig offer willen voegen: 't is klein, maer 't vindt zijne waerde in de genegenheid welke iedereen u toedraegt, Mevrouw, en in onze hoogschatting van uw dichterlijken geest. Onder al de steden van Belgie is 't Dixmude alleen vergund het daglicht aen eene vrouw, tot luister van 't vlaemsche vaderland opgegroeid, te hebben geschonken.

Neem het geschenk van 's lands regering en het onze in dien zin aen: bewaer het als een aendenken van de erkentenis die de beschaving aen zulke verstanden die er de zuiverste uitdrukking van zijn, is verschuldigd.'

Noch de letterkundige maetschappijen der stad, noch de letterkundigen uit den vreemde, noch de dixmudsche vrouwen ontbraken aen die nog ongeziene plechtigheid. Een banket en een bal sloot die recht gelukkig. Ook op dien bal hebben wij de Dichteres in hare zedigheid zien pralen: zij had zielebehoefte om van haer roem uit te rusten; en den volgenden dag verhaestte zij zich dien te midden van haer gezegend huisgezin, aen eene haerdstede die de handel van steen in marmer herschapen heeft, te vergeten.

Doch ik hebbe eene voorname omstandigheid van 't eerebanket vergeten: men bracht aldaer bij 't instellen van een ridderlijken feestdronk ter eere der achtbare vrouwen, die den disch, als roozen de lente, sierden, den wensch uit, dat Mevrouw van Ackere de dichtstukken sedert het uitgeven harer *Madelie-*

ven (1840) vervaerdigd in een bundel mogt verzamelen. De Dichteresse stemde er in toe, indien een harer letterkundige vrienden die taek op zich wilde nemen. Aen de vereerende uitnoodiging mij deswege gedaen, kon ik mij niet onttrekken. Eene der aenwezige dames stelde voor het boek met den titel van *De Avondlamp* in de wereld te zenden, eene zinspeling op de stonden waerin die stukken, meestal des Zondags, vervaerdigd werden. De besluiten aen tafel genomen hebben ten minste de verdienste van meestal kort en, dikwijls, goed te zijn. Men weet dat zy meermalen vaderlandsch geweest zijn.

Niets ontbrak er aen dit feest, dan de tegenwoordigheid van hare ouders en haren letterkundigen weldoener, den voor de weezen zyner vaderstad voortlevenden L. van Roo, wiens sterkte van ziel de Dichteresse in de *Madelieven* heeft afgemaeld: zij rustten waer hen geene triomfklok zou wekken*. De boekgeschenken, met een vreugdetraen ontvangen, gingen nu degene van haren Meceen, krachtens zijn uitersten wil vroeger met een rouwtraen ontfangen, vervoegen.

Onder het ter perse leggen der *Avondlamp* zond mij de Kunstvriendin een achttal volksliederen over, door haer op 't verzoek des Gouvernements gedicht. ‘Ik heb den Potbakker met voorliefde bezongen, schreef ze mij; deze nuttige stiel heeft mij met eere groot gebragt!’

De verslaggever van 't feest aen onze Kunstvriendin door hare vaderstad gegeven, had gelijk te schrijven: ‘Deze buitengewoone eer der verdienstelijke vrouw bewezen, zal haer niet hoovaerdig maken. Daerom verheugen wij er ons in.’

Wij vreesden dan ook niet om de Hoofddichteres van Vlaemsch-

* Van Roo, geboren te Dixmude in 1785, overleed aldaer in 1836. Zijn portret werd fraei geschilderd door den broeder des echtgenoots van onze Dichteresse, Karel van Ackere, gehuwd met hare zuster Sophia.

Belgie de volgende strophen, bij die eenige gelegenheid, toe te wijden*.

Doorworsteld zijn de schrikkelijke dagen
Van cholera en hongersnood.
Vervlogen zijn de donkere onweêrvlagen:
De toekomst blinkt in morgenrood.
De sikkel werd niet omgesmeed ten zwaerde,
Maer lacht op nieuw weldadige oogsten aen.
Hoog klinke ons lied, dat warme erkentnis baerde:
Neen, Vlaenderen kan niet vergaen!

Maer, ach! wat Belg kan 't zeedlijk leed verkroppen,
Dat Belgies beendrenmerg verknaegt?
Zoo zacht, als dauw den dorst der bloemeknoppen,
Is 't woord, dat onzen ijver schraegt -
Is 't heilig lied, dat basterden blijft richten,
Wier laffe trots het Neêrlandsch durft versmaên.
God dank! de vrouw volbrengt nog hare plichten:
Neen, Vlaenderen kan niet vergaen.

Ik vlecht den krans der Vriendschap rond den schedel,
Wien ge, o Dixmude, hulde biedt:
Die stille krans, wie ook een trotscher bedel',
Mishaegt aen uw Maria niet.
Waeit, bloemen lief, uw zoetsten geur haer tegen,
Gij, milder thans in Vlaendren opgestaen,
Bij breeder Landbouwkunst en breeder zegen!
Neen, Vlaenderen kan niet vergaen!

* Aen redevoeringen, gedichtjes en liedjes was geen mangel. Men kan de redevoering van den Heere Van Biesbrouck en verdere bijzonderheden over 't feest aentreffen in 't weekblad van Dixmude en in het veertiendaegsch Gentsch lettertijdschrift *de Eendragt*, Gent, 1849, bladz. 57.

Haer moederzorg waekt sints de purpren strepen
Van 't Oosten tot de nacht begint.
Haer ziel heeft elk met eerbied aengegrepen -
Haer ziel, verlicht en vrijgezind.
Haer zedigheid doet bare kunst vergeven;
Den zoeten haerd stelt zij vóor lauwerblaên;
Zij wil alleen naer volksbeschaving streven:
Neen, Vlaenderen kan niet vergaen!

Zij heeft voor God en 't vaderland gezongen:
Ze ontfangt den kus van 't Vaderland;
En slaept haer lier, eens hier beneên gesprongen,
God stelt ze een hoogere ter hand.
Rein is hare eer, zoo keurig opgebloesemd -
Rein als de vlam, in 't hart haer opgegaen -
Rein als de wensch, prophetisch uitgeboezemd:
Neen, Vlaenderen kan niet vergaen!

Mijne taek is afgedaen, Mevrouw - eene taek even vereerend voor mij als de last mij door de Dichteres opgedragen; uwe vragen zijn ruimschoots beantwoord: gij kent thans het standpunt waeruit gij *de Avondlamp* moet beoordeelen. Uw gevoel zal dit doen. Veroorlof mij nog enkele woorden bij te voegen vóor ik de pen nederleg.

Even als gij zoude ik niet durven beslissen of Holland (dat land zelfs in dichteressen die in 't Treurspel uitmunteden vruchtbaer) wel thans eene vrouw bezitte, die zulke krachtige toonen heeft aengeslagen, die Alceus donder aen Saphoos suisenden toon vol moederliefde derwijze heeft weten te paren.

Het waerom dier schaersche vereeniging verheldert zich voor hen die Mevrouw Van Ackere innig kennen, die de moeder en burgeres in een even volmaekten graed bij haer ontmoeten. Opgeleid ter Christelijke wijsbegeerte, huldigt zij alleen grondbeginsels die 't geluk der volkeren van 't wettige gezag niet

willen scheiden, geene voorrechten ten koste des algemeens begunstigen, en in de orde den vrijheidszin plaetsen. Zij wil dat het beschavingsspoor door de moedertael, waeruit de omwentelingskar ons vroeger heeft gerukt, hersteld worde: zij gelooft dat de zaek der tael de zaek van 't vaderlandsche liberalismus is (die in den grond met het politieke niets te doen heeft): zij gelooft dat de vrijzinnigheid die onze zedelijke onafhankelijkheid door 't onderwijs en de letteren moet ontwikkelen en vestigen, dan alleen zal zegepralen als ieder natuerlijk taelrecht bij ons zal hersteld zijn.

Zulke denkwijze, gevoegd bij zulke poogingen om dit doelwit te bevorderen, is het eerekruis van haer ‘die haer licht niet onder 't korenvat heeft gesteld’ en ‘wier lamp in den nacht niet zal uitgedoofd worden.’

Vlaenderen zoude bezwaerlijk drie dichteressen kunnen opnoemen. De Poëzij, die hier wel wedstrijden opent, schenkt er toch aen de vrouwen geen gouden appel. *Un nom et des lauriers*, zeide reeds Boileau. Zij, de verhevene Godsgave, schijnt iets beter aen de zangster van Palfyn en Egmont, van de liefde en de vriendschap gegeven te hebben.

Gij ziet het, Mevrouw, ik hebbe u niet alleen eenige levensbijzonderheden van onze Dichteres medegedeeld, maer tevens een oogslag op hare werken gegeven. Dit was het gevaerlijkste deel mijner taek: moge mijn titel van kunstvriend en uitgever van *De Avondlamp* mijn gevoelen over de verdiensten der Dixmudsche vrouwe niet ontzenuwen! Wat ook hare dichtwaerde zij, men zal niet ontkennen dat zij een dier weinige vlaemsch schrijvenden is, die der tale machtig zijn. Zij behoort niet tot dien zondvloed van *letterkundigen*, van welken de hekelschrijver der *Pegasiade* (Eekma) ten verleden jare getuigde:

> Ze strijden voor een tael door hen verknoeid!

Mijn zendbrief wordt inderdaed te lang om den invloed der letterkunde op de vrouwen en die der vrouwen op de letterkunde bij ons af te malen. Het zij mij genoeg, aengestipt en bewezen te hebben dat eene vrouw, zonder verzuim harer hoofdplichten, der volksbeschaving, zich in de letterkunde weêrspiegelend, kan offeren.

Overigens berust ik in de enkele woorden eens vertalers van Juvenalis overbekend hekeldicht tegen de vrouwen (Fabre): ‘Tot omtrent het laetste der voorleden eeuwe, heeft men geloofd dat de vrouwen geene opvoeding, geschikt om hunne denkbeelden te vermenigvuldigen, moesten ontvangen: dit vooroordeel heeft, even te Parys als in 't oude Rome, oorzaek van ontelbare ondeugden geweest, bestendig uit den staet van onwetenheid voortvloeiend waerin men een wezen van 't een of ander geslacht laet. Verstoot de onwetendheid en gij zult zien dat de huwelijken aen minder gevaren zullen blootgesteld zijin: want, wat men er ook tegen inbrenge, als men zijne eigen waerde kent, is men min bereid om die te verlagen.’ De opvoeding en 't onderwijs der vrouwen is een grondbeginsel van hoog staetkundig belang, door ons Staetsbestuer in den persoon van de dixmudsche Dichteresse erkend, maer waervan 't nog niet de inrichting heeft kunnen ontwikkelen.

Er blijft mij niets over, Mevrouw, dan u van mijne vaderlandsche hoogachting te verzekeren.

Uit Gent, den 4^{en} Augustus 1850.

PRUDENS VAN DUYSE.

De dichteres-moeder*.

Er was een tijd dat gij 't gevoel deedt spreken,
Gebroken uit uw borst als 't bloemtjen uit zijn knop.
Gij laefde 't Neêrlandsch hart, voor 't juk nog onbezweken,
En 't ving als dauw uw hymnen op.

Er was een tijd dat gij, ten dichterstoel geklommen,
Vol vaderlandsche smart,
Als Delphoos priesterin, wie de angst niet deed verstommen,
Den donder van uw vloek neêrbonsde op 't basterthart.

Er was een tijd dat gij in d'afgrond van de zielen
Uw blikken afschoot en de liefde op 't warm paneel
Deedt leven, als een macht waer allen eens voor knielen,
En menig teedre zucht, Vriendin, viel u ten deel.

Nu was 't de storm die 't licht verduistert,
En de aerde schudt en schokt;
Dan 't zoele windeken dat in het loover fluistert,
De bloemetjes ontsluit en elk naer buiten lokt.

* Een dichtstuk over eenige jaren de Dichteresse, die minder opgewekt was, door den uitgever toegezonden, en dat men heeft gemeend zonder wijziging te moeten in 't licht zenden.

XXV

Die tijd was die der jeugd, van 't maegdlijk zieleleven,
   Met effen plooi in 't blank gewaed.
Uw moeder leefde nog, van grijsheidskroon omgeven,
En in die grijsheidskroon waert gij een bloemsieraed.

*

Bijwijlen zaegt gij de Eer in uw verheven droomen,
Die, met ivoiren luit, stil voortdreef - godlijk-schoon.
   Gij zaegt tot u haer nederkomen,
En 't harte sprong u op bij haer verheven toon.

Maer eens (toen alles zweeg) was u een kind verschenen,
   Gewiekt, met elpenbeenen boog.
De schoonheid scheen aen 't kind een stouten trots te leenen,
   En 't zag op u met spotziek oog.

Ge ontwaekte vrijster, later bruid, in 't einde moeder.
Gij droomde weêr en zaegt een wiegje bij uw haerd.
Die droom was geen bedrog: uw beê had de Albehoeder
Verhoord: uw hemel daelde in 't wijmen wiegje op aerd.

      Gij zongt: gij zongt de Moederliefde
En zweegt, maer op uw wang vloeide een verrukte traen,
Die u gevoel den gâ, den vader overbriefde,
Zoo als 't geen tael of toon den minnaer had gedaen.

*

O, zalig is de vrouw, wier oog na al de pijnen
Van 't bangverkropen uer op haren liefling straelt,
Die onder haren voet deze aerde voelt verdwijnen,
Met haren schat aen 't hart, door zoo veel angst betaeld.

XXVI

Die hem een toekomst schept met dichterkracht en weelde,
En als den diamant van d'echtring, stil van glans,
Het engeltjen aenschouwt dat aen heur harte speelde,
Als 't sieraed harer jeugd, als harer grijsheid krans.

Wat vat heeft nog de roem op uwen boezem?
Is niet uw zoetste droom volbracht -
Uw eerekroon voltooid, gerijpt uw maegdenbloesem?
Uw stam prijkt op de vrucht: dit is u 't nageslacht!

God dank! uw welvaert is volkomen:
De poëzij van d'echt schept u het volst genot.
Gij hebt den eerrang van uw Moeder ingenomen,
En uw voorzienigheid is de uwen 't beeld van God.

Als 't lampje schemert, treedt een stiller dag u nader.
Geheimvol als de min, als 't huwlijk rein en zacht.
Gij toont uw sluimrend kroost aen d'afgetobden vader,
En 't dankgebed uws bliks ontklimt den aerdschen nacht.

*

Wanneer uw ziel ontwaekt, te midden van het duister,
Bij 't schreien van uw kind, laeft gij zijn leed en juicht.
En lacht u de ochtendluister.
Gij ziet des lieflings lonk, bedankt den Heer en buigt.

Het nachtegaeltje zwijgt bij pluimelooze jongen,
Die onlangs 't luistrend woud
Doorschaterden, maer nooit was 's vogels borst doordrongen
Van 't godlijk-scheppend vuer, den stervling toevertrouwd.

XXVII

Neen, niet omdat ge, als 't Oost u de oogen komt ontsluiten
Tot nachtrust die weêr luike, aen d'arbeid zijt geboeid,
Ligt daer uw veder thans die de eerpalm mocht vrijbuiten
Als gij voor d'eerpalm hebt gegloeid;

Een andre zielezucht verdooft uw zielezangen,
Eens 's avonds uitgestort bij 't lichte naeldewerk.
De Dichteres werd vrouw en mocht haer droom omvangen,
Met minnende armen, mocht het aen den boezem prangen,
En 't volgestroomde hart stelt andren wenschen perk.

Wat schooner poëzij dan 't zwijgen der verrukking?
Doch er zijn moeders nog zoo vaderlandsch als gij,
Die innig treuren om die volksaert-onderdrukking:
Ontwaek, o telg der Poëzij!

Bevoorrecht zijn zij ook, maer haer onttrok de Alwetende
Die wondre gaef, die 't leven overleeft;
Zij zingen bij uw lied, haer schandetijd vergetende,
O Priesterin der deugd, aen liefde en plicht geketende,
En heffen zich met u waer ge in de hoogten zweeft.

Uw ‘Moederwellust’ baert ook haer het zoetst herdenken,
Uw ‘Moederangst’ den dank voor 't doorgeworsteld leed;
Uw Egmont kan den moed haer schenken,
Die zielendwang te barsten treedt.

Vergeet het niet: hun kroost zal Belgie ook eens stutten,
Bedreigd door adderen, geteeld in haren schoot:
't Paleis verschopp' uw luit, wees fier: zing voor de hutten!
Zing voor den burgerhaerd en maek zijn zonen groot!

XXVIII

Hergrijp, hergrijp die luit wen neevlen de aerde omdolen
En 't winteravonduer de mijmering verlengt.
Zing in uw kamertje, voor 's werelds oog verscholen,
    Als u een heilgeest wieken brengt!

    Ontwaek en laet uw liedren stroomen
Wanneer ge uw trots, als gade en moeder, niet bedwingt,
En u terugdweept in uw gouden lentedroomen,
En luistert naer Gods stem die in uw binnenst zingt.

Als de ouderdom, Bardin, uw hoofd zal oversneeuwen,
En 't kroost van uwen schoot uw zucht en liefde leest,
Dan spreekt het diepontroerd, als tolk der volgende eeuwen:
‘Mijn Moeders lente en herfst zijn dichterlijk geweest!’

Palfyn.

'k Ben moeder: 't zegt genoeg, opdat ik voor u kniel' -
Den warmen toon u zing', geofferd door de ziel;
Op uw eerwaerdig graf, Palfyn, gebloemte strooije;
Erkentlyk nederzink', de handen samenplooije,
En 't dankgebed u storte, u, die aen 't zwak geslacht,
Naest Gode de eerste, hulp in doodsgevaren bragt.

*

't Is 't uer
Der sluimrende natuer.
De maen speelt over berg en vlakte,
En giet verzilvring op 't getakte;

Een grafrust overheerscht de stad.
Er gaet op 't eenzaem, treurig pad
Een Priester, voorgestapt van lichten,
Die 't naken van den dood berigten.

Hy treedt
In 't huis, waer angst en leed
Een jonge moeder fel benauwen.
Geene uitkomst, die zy op ziet blauwen:
Verschriklyk woelt de barenstyd,
Met leven, met natuer in stryd.
Geen schrandre hulp, door de aerd gezonden,
Kan redden in die bange stonden.

O Heer,
De hope leeft niet meer!
Zal 't graf die jonge bloem verslinden -
Den teêrsten huwlyksband ontbinden -
En haer ontrukken aen het wicht,
Dat, schreijend, nog in 't wiegje ligt;
En haer ontrukken aen de kleenen,
Die aen des vaders knieën weenen?

Ach, 't zyn
Onnoozle duifjes, die 't satyn
Der donsen pluimen nog ontbeeren,
Om koude en regen af te weeren.

Het naekte lyfje zou vergaen:
Laet hen de moederwiek omslaen,
Om lust en leven uit te broeden;
Laet nog dien Engel hen behoeden!

Ze is groot,
Ze is moeder by dien nood.
Haer moed groeit onder leed en tranen:
Ja, schoon, by 't priesterlyk vermanen,
Elk rond haer vruchtbre sponde rouw',
En, neêrgeknield, de handen vouw',
Om heuglyke uitkomst af te smeeken,
De moederhoop staet onbezweken.

Maer eer
De stille mane weêr
Haer glans onttrok aen berg en vlakte,
En 't zilver afdreef van 't getakte -
Maer eer de stilte week uit stad,
Keerde op het eenzaem treurig pad,
De Priester, biddend: ‘Albehoeder,
Verzacht ten minste 't uer dier moeder!’

Wie is 't,
Die haer aen 't graf betwist,
En op den dood wil zegepralen?
Wie doet er troost op 't sterfbed dalen?

Palfyn!.... Zyn geest rees, en doordacht,
En schiep, vol stoute vindingskracht.
't Geheim der Vroedkunst ligt ontbonden:
't Verlossingstael is uitgevonden.

Zyn hand,
Geleid door vlug verstand,
Beproeft dat stael met vast vertrouwen;
Nu staekt het droef gezin zyn rouwen;
God steunt de lyderes: daer glydt
Het wicht, verlost uit fellen stryd,
In de armen van 't ontkiemde leven,
Met haer den greep des doods ontheven.

Nu stroomt,
Door blydschap eerst onttoomd,
De traen van d'afgestormden vader:
Hy vliegt den aerdschen Engel nader,
En drukt de hand, die redden mogt,
En kust den vriend, die rustloos zocht
Om 't wondermiddel uit te denken,
En adem aen het kind te schenken.

Hy sluit
In de armen gade en spruit,
En laet zyn boezem overloopen
Van heil: het moederhart gaet open;

Volzaelge tranen klimmen op,
En danking zingt in elken drop;
Zy poogt ze in woorden uit te drukken,
Maer hygt, bedwelmd in dit verrukken.

*

Stem, stem den lofzang, stem hem luid
Voor uw Palfyn, uwe echte spruit,
O Vaderland. - Beloon 's mans zwoegen,
Om aen uw krans een bloem te voegen.
Omstrengel met uw moederkroon
Den schedel, bukkend voor uw troon,
En voer hem rond op d'eerewagen:
De dood ligt door zyn hand verslagen!

Ach, hulploos laet de onzalige eeuw
(Ja, hulploos als de schaemle weeûw)
In de eenzaemheid, Palfyn, u weenen.
Het krukje steunt uw zwakke beenen,
De spiegel van het oog verdooft,
Een witte krans omspant uw hoofd,
En nog mag u geen leerstoel ryzen,
Wiens dons u zachtjes laet vergryzen!

Als minder de ouderdom dan 't leed
U 't breede voorhoofd rimplen deed,

Is't waer, zaegt gy dan al uw vrinden
En de uwen door het graf verslinden?
Heeft, Gryze (ach, arme Gryze!), de aerd
Geen liefdeband u meer bewaerd,
En blyft u niets om 't hart te laven
Dan 't knielen op geliefde graven?

Verlaten staet gy daer: alleen
Treedt, met een hemellachje, heen
De Godvrucht, de echtste stut in 't lyden:
Die vrome leert u 't leed bestryden.
Al rukke nood uw laetste pand,
Uw laetste huisraed uit uw hand,
Voor 't heilig kruisbeeld neêrgebogen,
Droogt gy met haer de schreijende oogen.

Gy zwoegt met onbezweken lust:
Zoo stapt de pelgrim die niet rust,
Zoo wekt de landman, onder 't ploegen,
Zyn boezem op tot zoet genoegen;
Zoo zingt de nachtegael zyn lied;
Zoo heerscht de star in 't nachtgebied,
Zoo sluit de bloem haer kelkjen open,
En slaeft de bie, daerheen geslopen.

*

Schep moed, Palfyn, dien God bescherm'!
De gure winter teelt gekerm
By de armen, die in benden zwerven,
Om, beedlend, de aelmoes te verwerven.
Er nadert een vertwyflingsuer:
't Is koud; uw haerd mist vonk en vuer;
't Is avond; 't lampje ontzegt te branden,
Ten troost van die bedrukte wanden.

De hagel geeselt raem en dak;
De wind, die uit zyn holen brak,
Blaest door het huisje in spleet en gaten.
Stom zit dat groot vernuft, verlaten:
Geen uitzicht, dat een haven biedt.
Het eenigst, dat hem de armoê liet,
Waeruit zyn geest nog vreugd kon putten,
Moet hem voor hongersnood beschutten!

Hy raekt zyn waerde boeken aen;
Hy kust ze, en stort een teedren traen.
't Moet zyn: hy vat ze, legt ze neder,
Doorbladert, sluit, en opent weder;
Zyn oog schiet nog een liefdestrael
Op zyn Galeen, op zyn Vesael:
Hy kan van Hippokraet niet scheiden -
Al vrienden, die hem trouw geleidden.

Wat bange proef! wat lange kamp!
Gy zegepraelt, verwoede ramp!
Hy zucht: ‘Die kunstschat moet verdwynen!
Verlaten thans van al de mynen.....
O groote God!’ - Zyn geest verlamt,
Zyn heilge moed is uitgevlamd -
De blik, eens flonkrend, uitgeblonken,
En 't laetste droombeeld hem ontzonken.

God zag 't meêdoogend aen: daer vloog
De Dood hem toe, met teeder oog,
Om hem voor de aerde te beschermen,
En nam hem op in minnende armen.
Een klokje klepte op stillen toon;
't Was 't kerkgeluid der arme doôn,
By wie zyn lyk werd neêrgesmeten,
Van volk en vaderland vergeten.

*

Reeds een halve eeuwe sliep die zalige in het graf:
Geen sterfling, die er bad; geen, die hem tranen gaf;
Alleen de vlindertroep omspeelde zyn gebeente,
En 't wildgeschoten gras verving een zerkgesteente.
Maer 's vreemden afgunst waekt en loert: aen andren grond
Wyst zy de glorie toe van d'eedlen reddingsvond.
Nu gloeit de twist om de eer, den levende eens geweigerd;
Want Belgie is ontwaekt: haer krachtig pleitwoord steigert,

En zegeviert: haer blyft de onsterfelyke kroon.
Nu eerst bouwt ze een altaer voor zynen naem. Hoe schoon
Doet reeds hem 't oude Gent den hoogtydswierook walmen
Op 't plekje, waer hy rust! Festoenen, bloemen, palmen
Omwiegelen zyn graf, naest d'eiken burgerkrans;
Zyn lof doorklinkt het land; de lykbus ryst vol glans,
Die zyn geheiligde asch voor de eeuwen moet bewaren.
Eerbiedig groet haer 't volk, in 't onverzaedbre staren,
Terwyl een stille traen uit peinzende oogen breekt,
En ziet zyn grootheid, die in 't levend marmer spreekt.
Myn stadgenoot, Van Poucke, uw liefdryk mededoogen
Om 's mans omnevelde eer had innig u bewogen;
Uw beitel tooverde, en ontwolkte zynen roem.
Zoo heft de zilvren dauw den kelk der veege bloem
Weêr op, en tooit ze lief met verschontloken kleuren,
En weêr verkwikt zich 't hart in hare milde geuren.
'k Ben op uw liefdedaed hoovaerdig: zy betoont,
Wat zielenadel in een vlaemschen boezem woont,
Die 't Kunstenkoor vereert, door welk een voet vertreden,
En de ouderlyke deugd bewaert by vlaemsche zeden.

Gy juichte, toen gy uit den hemel nederzaegt
Op 't zuiver offer, dat den Heer ook heeft behaegd,
Palfyn! - Ja, 't was de kunst, die 't hoofd der kunst bekroonde;
't Was onbesmette deugd, die hemeldeugd beloonde.
Uw eernaem klom omhoog, en praelde heinde en veer:
De nacht, die hem omsloot, viel voor den beitel neêr!

Men roeme vry den vond, uit Newtons brein geboren,
En Kosters geest, die d'aerd het tweede licht deed gloren,
Waer klopt een harte, dat den sterveling niet mint,
Die uit den afgrond redt, het leven schenkt aen 't kind -
Tot fieren moederrang de vrouw verheft, en de eere
Voor 't scheppende vernuft slechts toewydt aen den Heere?

*

Rys uit den doodslaep, rys, o gy, zyn Vaderstad!
Verhef u, Kortryk, trotsch op dien benydbren schat.
Mag' 't Gulden-sporenveld van gryze grootheid tuigen,
Voor uw Palfyn ook moet de knie des vreemden buigen.
Welaen, uw offer aen den lande, aen God gebragt!
Klimme op uw moederwenk van uit der jaren nacht
Dat beeld! Het klimm' niet ver van uw doorluchte velden;
En blinke, ook by den gloed der oude vlaemsche helden.
En dan, o Moeders, als hy daer op 't voetstuk pronkt,
U toelacht met een oog voor u in liefde ontvonkt,
Alsof zyn groote geest hertreden was in 't leven,
Om redding aen te biên wen 't vreeslyk uer doet beven,
Treedt dan in kooren toe: heft blyde hymnen aen,
En drukt op 't heilig hoofd den krans van lauwerblaên;
Viert hem een jaerlyksch feest, waerop uw kindren glansen,
Zoo lang de morgenstrael van uit de purpren transen
Zyn Kortryk groet; zoo lang de Vroedkunst roem geniet,
En moedervreugd haer vrucht den vaderlande biedt!

Vlaenderens landbouw,
By 't landbouwkundige feest gevierd te Dixmude.

Neen, neen, de deugd is niet gezonken
Van Vlaendrens moedig voorgeslacht.
Waer de ouderen vol grootheid blonken,
Weegt op hun kroost geen schandenacht.
Daer dooft geen krachtig geestvermogen,
Daer blyft het vry en onverbogen;
Daer plant de domheid nooit haer staf.
De zielenwaerde, er ingeboren,
Gaet by dien volke niet verloren;
Maer schittert over tyd en graf!

Wy schallen 't uit, met trotsche zinnen:
Ons spoort de deugd der vaedren aen.
Zy doet ons de eedle Kunsten minnen
En 't hart den Vaderlande slaen.

Zy is 't, die zielverzustring baerde,
Die ons ten bondgenooten schaerde,
En Landbouwkunde een outer schonk,
Waerop wy blyde bloemen strooijen,
En kransen om haer beeldnis plooijen,
Bevallig als een lentelonk.

Niet hy, wien 't basterdbloed ontgloeijen,
Noch 't koud gevoel ontroeren kan,
Zal aen die heilge dienst zich boeijen,
Als een verlichte wyze man.
Aen Belgies blinkende eer verbonden,
Smaekt dees volop die zaelge stonden,
Gewyd aen kennis en verstand;
En, vriend van 't eedle, goede en schoone,
Verdient op 't hoofd de burgerkroone,
Als echte zoon van 't vaderland.

Voor u dit feest, voor u 't genieten
Dat deze dag van blydschap biedt.
De stralen, die door 't wolkgaes schieten,
Ontzeggen 's Hemels groet u niet.
Hy ziet op u met wellust neder.
Stapt voort! verheft de zuilen weder
Van vlaemschen landbouw; voert den naem
Der nyvre Belgen rondom de aerde,
Die eens den vreemdling afgunst baerde:
Herleev' de aloude vlaemsche faem!

Schoon wieglen, by Dixmudes roozen,
De vruchten, door uw vlyt vergaêrd.
Ziet, bloemen geuren, fruiten blozen:
By milde veeteelt snuift het paerd,
Stoffeering onzer weelge weiden,
Waervan het oog niet af kan scheiden,
Dat, vonkelend, hun tegenjuicht.
O volle veldschat! wat priëelen
Vermogen meer den Belg te streelen?
Wat, dat van breeder rykdom tuigt?

Gelukkig, waer uit rappe vingeren
De vette melkstroom nederplast,
Waer 't koren mag in golven slingeren,
En 't koolzaed by de vlasplant wast.
Gelukkig, waer de Heer zoo zegent,
En vruchtbaerheid op de akkers regent,
En overvloed de dalen dekt.
Weest fier op zulken erfgrond, Belgen;
Geen tyd kan dien trezoor verzwelgen,
Die t'elken jare een goudmyn wekt.

't Is Paradys zoo ver wy schouwen:
Natuer sloeg hier haer tempel op,
Om al de scheppingspracht te ontvouwen;
Voert, vrienden, Belgies naem in top,
Die steeds in Landbouw uit mag gloren.
Haelt uit zyn opgevulden horen

Den zelfgewonnen overvloed,
Om dien Europa rond te deelen:
Verhoogt de wondren, dien hy teelen -
Den rykdom, dien hy baren moet.

Gegroet, gy, mannen, burgervaderen,
Die over 't land de teugels houdt;
Gegroet, gy, die met vreugd in de aderen
Op onze feestgenieting schouwt.
Gy hebt de Landbouwkunst verheven,
Om Vlaendrens handel kracht te geven.
Wat ryke toekomst, die ge ontsloot!
Zy zal het burgerheil verhoogen.
Uw harte loone uw edel poogen:
Waer landbouw ryst, daer vlugt de nood.

Nooit zal de Belg het bloed verzaken,
Het edel bloed van zyn geslacht,
Dat door alle eeuwen 't volk deed blaken
Voor nyverheid en heldenkracht;
Maer woog eens 't harnas zynen schouderen,
Nu moog' hy in 't genot verouderen
Der landrust, verre van den rouw,
Terwyl in 's lands vertooningzalen
Zyn geest en kunst en kennis pralen
In elke vrucht van d'akkerbouw.

Elize.

Kom, Elize, kleed u aen!
't Ochtendlicht is opgegaen.
Snellen wy naer 't boschje weder.
't Leeuwerikje zingt zoo teeder,
En het veld herleeft zoo schoon.
Kom, en weêr in 't zoete lommer,
Ver van stadsgewoel en kommer,
Gode een danklied aengeboôn;
By gewiekte zanggenooten,
't Hart in zangen uitgegoten!

Dierbaer, ja, my elke stond,
Die ik op deez' stillen grond
Aen uw zyde door mag brengen.
't Zonnevuer moog' my verzengen,

Vriendschap biedt ons waer genot;
Als ik aen uw zyde leere,
En uw les, noch kus ontbeere,
Overzalig dan myn lot!
Dan is 't of my hooger weelde
Met al haer verrukking streelde.

God! 'k ontwaek.... ik droomde nog.
Myn geluk.... 't was zielsbedrog.
Sedert lang is 't my onttogen;
Myn Elize is heengevlogen:
Ach, een geest daelde om haer af.
Die my weelde en wellust baerde,
Ligt bedekt met nydige aerde,
Rust nu eenzaem in het graf;
En zy werd aen 't stof ontheven
In den prilsten bloei van 't leven!

Zoo ge op my ter nederziet,
Liefste, wraek de tranen niet,
Die myn snikkend hart ontspringen;
Neen, ik kan ze niet bedwingen.
Wie bedwingt die op uwe asch?
Hoe het heillot te vergeten,
Dat ik, nevens u gezeten,
Liefste, u lang verschuldigd was?
'k Voel zoo fel myn hart verscheuren:
Eeuwig, eeuwig blyf ik treuren!

Als de warme lentelonk
Tuin en akker bloemen schonk,
Kwaemt ge my, met vlugge schreden,
Lief en lachend tegentreden,
Met een ruiker in de hand,
Dien uw zusterhart wou geven.
Ach, wat werd er van myn leven!
'k Dool alleen op 't treurend land.
Geene bloemen die my tooijen:
Op uw koets ga ik ze strooijen.

Beste Vader, bron van vreugd,
Ach, ontferm u myner jeugd.
Zie de smarte my verteeren;
Laet my tot Elize keeren;
Dat ik naest Elize rust'.
Laet den doodspyl op my mikken.
By dien scheut zal ik niet schrikken:
'k Heb myn graf alreeds gekust;
En de herfst, die treurig nadert,
Schudde op ons het geel gebladert!

De kinderkribbe.

‘'k Gaf u myn laetste brood, o kinderen.
De Hemel moge uw nood verminderen;
Myn moederhart heeft uitgebloed.
Ach! uw beschermer ligt begraven;
Ik kan uw honger niet meer laven.
Onnoozlen, hoe uw lot verzoet?’

Zoo spreekt, verbleekt van angst en rouwe,
Eene onvertrooste weduwvrouwe
Haer kleenen aen, wier zevental
Haer hongrig toevliegt, moê van lyden.
Zy kan den ramp niet meer bestryden,
En zielsvertwyfling nadert al.

Ginds aen den haerd, waer loovers rooken
Op stroo, met lompen toegedoken,

Daer liggen tweelingzoontjes neêr.
Hun wang en mond, die zoetjes loegen
Eer de arme alleen voor 't brood moest zwoegen,
Behielden blos, noch lachje meer.

Wat milde laving kon verleenen,
De boezem, is verdroogd door 't weenen.
Hun frissche wangjes zyn verteerd;
Hun flauwende oogjes holgekreten;
't Zyn bloemen van d'orkaen versmeten;
't Zyn Englen in geraemt verkeerd.

Eens was dat tweetal moeders leven;
Nu vraegt ze, om 't Gode weêr te geven,
En wenscht voor beide een zachten dood:
Want fel bekampt haer 't eerlyk harte,
Dat, onder 't klimmen van de smarte,
Niet beedlen durft, en krimpt van nood.

*

Nog knielde de moeder, nog stak zy de handen
Omhoog ter verlossing uit de yzeren banden
Des hongers, die akelig Vlaendren doorwaert;
Maer de Engel der liefde daelt neder op aerd.
Gy sticht reeds de kribbe, weldadige Belgen;
Ge ontsluit als een hemelschen wyk voor die telgen.
De Menschenmin nam ze van 't looverbed af,
En kweekte ze, als bloemen aen pronkenden staf.

Weêr knielt nu de weduw; maer dankend zoo goedig
De hand die ze redde. Hoe vlytig, hoe moedig
Weêrstaet zy des hongers verslindenden tand!
Zy zwoegt om haer brood nu, en zegent het land.
Nu worden haer weesjes zoo dartel van weelde
Als 't schaepje, dat, hupplend, de weide doorspeelde;
Nu blikkren de eens duizelige oogjes zoo snel,
Nu siert hun het lachje de wangjes zoo wel!

Juich, Moeder, o, juich, dat ge uw zoontjes vertrouwde
Aen 't huis, dat ze voedstert, en koestert, en kust.
Hoe bloeijend gy ze eens in uw hoede beschouwde,
Zaegt ge immer uw kindjes zoo bly, zoo vol lust?
Hun voedster, van teedere liefde doordrongen,
Heeft vrolyk haer deuntje, onder 't wiegen, gezongen;
Zy mint hen als gy, met een vlammende ziel,
Die kwynde zoo 't tweetal, haer zaligheid, viel.

O, zie, wen gy 's avonds die haelt uit hare armen,
Hoe droevig haer blik op die weesjes zich vest:
‘Ach, 't stulpje zal hen voor geen koude beschermen!
Geen wiegje, geen dekking! hier sliepen zy best.’
Zoo zucht haer gemoed, dat zoo lydt by dat scheiden,
En reeds voor den dageraed haekt zy om beiden
Te ontvangen; ze omhelst ze, en met moedergenot
Hergeeft ze weêr beiden aen lachender lot.

O Voedsters, omringd door een leger van kleenen,
Wat zorgen zich 's nachts aen uw sponde vereenen,
Vermoeiden, ook 't zonnelicht weigert u rust;
Maer niets dat uw voogdlyke moedermin bluscht.
God schiep in uw ziel het gevoel van de moeder,
Heur teederheid, gansch haer onbuigbaren moed;
Menschlievend zyt gy als die Opperbehoeder,
En mild als de grond die de korrelen voedt.

Wat schamele moeder den stap naer u wende,
En, weenend, u troost voor den zuigeling vraegt,
Blymoedig verhoort gy de beê der ellende,
En grypt met verrukking de spruit, die ze draegt.
Gy staeft voor de moeder een zorglooze vryheid,
Die, nevens haer gade, mag werken met blyheid,
En honger verydlen door vlytig gewin,
En welvaert doen stroomen voor 't dankbaer gezin.

Verhef u, gy, Kribbe der liefde! in uw zalen
Speelt zuivere lucht en verkwikkende geur.
Verhef u, gy lacht als de bloeijende dalen,
Wen lente zich tooit in aenvallige kleur.
Zacht wieglen uw wiegjes in dubbele rangen;
Gezondheid beschildert met blosjes die wangen!
Het cysje, ten prysje van 't kindergestreel,
Dat fladdert en fluit er met orglende keel.

U mint ook dit vogelken, minnende kindjes.
Gy, beî zoo onnoozel, gy dartelt te gaêr.
Gy roept en gy streelt de u omvliegende vrindjes,
En, sprakeloos minnend, verlokt gy elkaêr.
Hoe rein is die liefde! hoe zoet dat genieten!
Hoe zachtjes doet de onschuld uw dagen vervlieten!
Gy zwemt in genoegen, als 't zwaentje der streek,
Dat rustig en lustig daer vaert op de beek.

U looft elke moeder, u zegent elk vader;
O hulphuis der Belgen, o liefdegesticht!
U vliegt onze wensch zoo erkentelyk nader:
Zoo hoog sprak de nood op der moeder gezicht;
Gy reest voor haer oog, als een arke van liefde.
De kommer, die haer als een doodsangel griefde,
Verdween, toen gy toeriept: ‘O moeders, weest vry,
Laet, laet uwe kinderkens komen tot my!’

De twee visschers.

De vlytige armoê biedt alleen de rust van 't leven.
Zy wekt de kunsten, en voert arbeid aen en lust.
Haer blygestemde moed heeft nood en rouw verdreven;
By 't zwoegen klinkt haer lied, en zalig is haer rust.
De vriendschap blyft getrouw haer paden
Verzellen. Ryken, kunt ge in zulk genot ook baden?
Gezag, en grootheid, hebt ge een vrind
Zoo als de moedige armoê vindt?

Een hut ryst by de zee, die dorre loovren dekken.
Twee arme visschers woonen daer.
Zy hebben pot, noch kan om tot gerief te strekken.
Wat uitgestrooide riet is 't bed van 't vrolyk paer.
Alleen een leedren zak, een mat, en hunne kleêren,
Gerold op d'onbevloerden grond,
Dat is hun peluwe, waerop geen dwaes begeeren
De vrienden wakker maekt, vóor purpren morgenstond.

Zy sluimren daer te saem; rond kleemen wanden hangen
De biezen draegkorf, haek en koord.
Het breede vischnet, nog bemost van prooi te vangen,
Hangt uitgespannen; by der golven boord
Rust de oude boot: 't is al de rykdom van die vrinden.
Slechts in de vischvangst moet hun vlyt de nooddruft vinden.
Maer zyn ze zonen des verdriets?
Wat toch begeeren zy? wat vraegt hun armoê?.... Niets!
Zy minnen 't needrig deel waervoor ze zyn geschapen,
En 't schamel stulpje waer het water tegen spoelt,
En, murmelend, ze in sluimer wiegt. Zy slapen,
En dikwyls prangt de nood: wanneer het onweêr woelt,
Geen voedsel voor den disch, geen toegang op de golven.
De vloed houdt 't morgenmael diep in zyn schoot bedolven.
De makkers gaen ter rust, van kost en vangst beroofd,
Maer door de hoop gewiegd, die beetre kans belooft.
Eens - Luna steigerde op heur grauwen hemelzetel,
En wekte 't arbeidsuer. De slaep was heengevlugt;
Het paer ontwaekt; en de een ontsluit het oog, verzucht,
En spreekt, bedwelmd, tot d'andren: ‘'k Heb vermetel
In droom een schrikbren eed gedaen.’
‘Wat droom? vertel my dien: spreek.’ - ‘Luister, ik vang aen.

Het windje blaesde zacht; 't geklots der baren stilde.
Ik wierp den vischhaek uit,
Ik staer beweegloos.... loer.... op eens de vischlyn trilde.
Wat vreugd! ik voel een zwaren buit.

Ze ontglipt, en zinkt; wat angst! maer 'k gryp ze stouter weder,
En vat een schrikbren visch dien 'k slinger op het strand.
Hoe zwaer, hoe blinkend, ligt daer 't watermonster neder!
Zoo sprak ik, deinzende, door schrik en vrees vermand.
Stil, roerloos lag het daer; ik wist niet wat beginnen:
Gy weet hoe 't zeegedrogt soms kan verraed verzinnen.
Ik nader langzaem; blik het aen:
't Was glansend goud, al goud, waerop ik 't oog mogt slaen!

Een overmilde hemelzegen!
Ik sprak my zelven aen, verlegen:
Is dit een liefling van Neptuin?
Of is 't zyn schat? Ik keek van duin tot duin,
En loerde, bevend, of geen oog my 't af kon spieden,
En vlamde om met myn buit geheimlyk weg te vlieden.

Ik sleep dien zwaren last naer onze visscherswoon,
En traegzaem raek ik daer, geheel van zweet bedropen.
Daer, vriend! daer zwoer ik stout vóor u, by al de Goôn,
Dat nimmer arbeidslust my golvenwaerts zou noopen -
Dat ik, geen visscher nu voortaen,
Met al myn goud, ver van de zee, vry van haer plagen,
Zou leven als een vorst!.... 'k Ontwaekte, diep verslagen:
'k Durf niet meer visschen, spreek! wat zal - wat moet gedaen?'

'Kom, met my aen het werk! sprak de andre: 't dwaes verlangen
Des dags doet ons by nacht aen 't ydle droombeeld hangen.

Een visscher droomt van milde vangst.
Uw gouden visch, uw eed zyn logen:
Hy bare u kommernis noch angst.
Vat haek en vischnet op vóor 't dag wordt aen den hoogen.
Kom! visschen wy te saem in d'onbewogen stroom,
Eer 't bleek gebrek komt aengevlogen:
Want honger is geen schim, gelyk uw gulden droom.'

De afstand van keizer Karel.
Aen Gallait.

Gy zyt op Belgisch erf geboren;
Hier ook bood my het wiegje rust.
My werd geen adelglans beschoren,
Maer kunstmin schonk my boezemlust;
Ja, van haer heilig vuer doordrongen,
Heeft zich myn geest aen 't stof ontwrongen,
En klapwiekt vry naer hooger sfeer.
My schonk de vlaemsche Dichtkunst snaren;
Ze stortte my haer gloed in de aêren,
En 'k zonk aenbiddend voor haer neêr.

Ik voel die aendrift feller koken
By 't klinken van een' grooten naem;
Myn vreugdetraen vliet, doorgebroken,
By 't schittren van uw schilderfaem.

Gallait, myn landgenoot, myn broeder!
Al baerde ons niet dezelfde moeder,
De kunst verwantschapt aen elkaêr
Wie, door geheimen trek gedreven,
Naer vaderlandsche lauwren streven,
En offren op het Kunstaltaer.

U snelt myn zusterliefde tegen:
Ontvang haer hulde, ô Schilderzoon!
Hoe grootsch uw roem zy opgestegen,
Gedoog myn wierook aen uw' troon.
't Is zoet voor u een krans te strengelen;
En blaedjes in 't gebloemt te mengelen,
Dat heel Euroop u tegenstrooit.
Hy voer' de cyter of penceelen,
Wel hem, wien uw triomf kan streelen,
En die u 't hoofd met palmen tooit!

Hoe! durft myn kruipend lied u zingen?
Ja!.... gy veracht myn zwakheid niet.
Terug, vermeetle stervelingen,
Waer hooger luister stralen schiet!
Weg met ontleende vorstenwaerde!
De geest, die 't treffend kunstwerk baerde,
Schiep, als de zon, zyn eigen gloor;
En, Rubens' lichtspoor ingeschoten,
Verhoogt hy de eer der landgenooten,
En staeft den roem van 't Schilderkoor.

Wie knielt niet voor dat scheppingswonder,
Door onbesefbre kunst gemaeld?
't Geheim der Godheid schuilt er onder:
Het is van hemelsch licht omstraeld.
Gallait, wie heeft u 't brein verheven,
Om hem zoo grootsch te doen herleven,
Wien nog het belgisch volk aenbidt;
Wiens roem de wereld door blyft klinken;
Wiens naem in geenen nacht zal zinken
Zoo lang nog de aerde één troon bezit?

Uw kunst gebood: drie eeuwen snelden
Terug. De tyd is opgedaegd,
Dat Keizer Karel, met zyn helden,
Den oorlogsroem der Belgen schraegt.
Hy voelt zyn moed ondoofbaer blaken;
Hy doet Europaes grondvest kraken;
Voor hem knielt Rome, en siddert de aerd'.
Zyn dappre vuist is 't Land geheiligd;
De Vryheid en het Regt beveiligt
Zyn onverwinbaer oorlogzwaerd.

Hy schudt het harnas uit. Omlooverd,
Keert hy naer 't juichend vaderland.
Zie, krankte heeft zyn kracht veroverd -
Vervroegde grysheid, 't bloed vermand.
Hy smacht naer rust, die nooit hem streelde.
't Is uit met Vlaendrens heil en weelde:

Den grooten Vorst ontzinkt de staf.
't Besluit staet vast: vergeefsch uw tranen,
O Nederland, uw zon moet tanen:
Zy zinkt in 't somber kloostergraf!

De dag van ramp is opgeklommen,
En schiet op Brussel treurig licht.
Alom vergaedren burgerdrommen,
Met angst, met tranen in 't gezicht.
Een nevel dekt des hemels tinnen.
De feestkring stapt de pronkzael binnen,
Gehuld in nooitgeziene pracht.
Verrukking doet geen boezems tikken:
Een droeve ziel spreekt uit hun blikken;
Een enkle juicht in stilte, en lacht.

Hy reikhalst om 't gezag te vatten,
Te knellen in zyne yzren vuist.
Hy hongert reeds naer Indies schatten,
Wat vloekkreet hem in de ooren ruischt.
Zyn blik grypt naer de Nederlanden;
Hy droomt ze reeds in slavenbanden,
En huichelt met der Godsdienst wet.
De vader knielt, voor God gebogen,
En zegent hem met stervende oogen,
En weent in 't droef verstikt gebed.

Hy komt, opdat hy d'afstand zweere;
Hy nadert wagglend: 't aerdryk wacht!

Hy komt, gezalfde van den Heere!
De Zwyger ondersteunt zyn kracht.
Hy staet, en spreekt, ontzaglyk, teeder.
Zyn kracht bezwykt; hy buigt ter neder,
En, siddrend, kroont hy 't bukkend hoofd.
Fier staet Oranje, onbewogen,
Door grootsche ontwerpen opgetogen,
En 't zielsgevoel voor vreugd verdoofd.

‘Geen spaensch gebroed zal 't erf der ouderen
Bezwaddren: vryheid of de dood!
Geen dwanggareel op Neêrlands schouderen.
Wee d'arm, die 't burgerregt verstoot!’
Zoo peinst hy, en doorziet 's volks rampen:
Den leeuw gelyk, bereid te kampen,
Wanneer hy, met ontvlamden blik,
Met grammen klauw, ontembre krachten,
Des tygers aenval af durft wachten,
En zich te groot gevoelt voor schrik.

Gy, Viglius, vergrysde vader,
Ook gy voorspelt ons ketenprang.
Bedrukt draegt gy de rykskroon nader,
En tranen bigglen op uw wang.
't Ontdek u in den schoot der menigt,
Gy, door gezag en deugd vereenigd,
En geesels van 't tyrannen rot,
O Hoorne, ô Egmont, bloem der helden,

Paer, bliksemend op de oorlogsvelden:
Dit uer bestemt u voor 't schavot.

In diep gepeins zyt gy verloren,
't Oog op der Spanjaerds groep gevest;
't Wil in de omschorste boezems booren;
Door heimlyk wee schynt gy geprest.
Uw voorgevoel leest in de stralen
Huns bliks alreeds hun zegepralen.
Gy peilt den afgrond hunner ziel,
Maer, voor 's lands vryheid blyft gy waken;
Nooit zult gy hare speer verzaken,
Schoon Karels vuist de staf ontviel.

Aen u kan 't oog zich niet verzaden,
Vesael; uw roem beglanst den stoet;
Uw troost omflonker' 's Keizers paden
En steun' zyn waggelenden voet.
Geleid gy zacht zyn doovend leven;
En, doet eens Flips de welvaert sneven,
Verhaeste 't leed zyn sterfuer niet!
't Sla nimmer 't vaderhart ten bloede,
By 't schrikverhael van Alva's woede,
Den gier, die ras op Neêrland schiet!

Ginds in den kring der vrouwescharen
Zwiert hoofsche pracht en adelprael.
De kunst wist ernst en lach te paren,
En droef gevoel en liefdetael.

Christina, ja, uw tranen spreken:
't Gevoel doet u de wang verbleeken,
Maria!..... Minnend jongeling,
Gy wordt belonkt, en, teêr bewogen,
Wendt ge op uw liefste zalige oogen,
En denkt niet aen dien hoofschen kring.

'k Verstom: durf ik 't vermetel wagen,
U na te malen? Schilderheld,
Wat geest uw vlugt poog' na te jagen,
Uw dichtvaert heeft hem perk gesteld.
Verbeelding moog' zyn schedel beuren,
De Poëzy mist uwe kleuren:
Uw schepping is oorspronklykheid.
Blyf voor den vaderlande denken,
En Belgie zal u d'eerkrans schenken
Die Rubens' lokken overspreidt.

Pharaïlde.

Bevallig kind, nog zoo onnoozel,
Hoe roerend biedt gy uw gekozel!
Met de armtjes rond myn hals gesnoerd,
Gelyk een zachte bloemenketen,
Komt gy my: Lieve moeder! heeten,
Terwyl my de angst de ziel ontroert.

Bevat gy wat die angst kan baren,
Als ik, met siddering in de aêren,
U gryp, u digt aen 't harte sluit,
En door de warmste liefdekussen
Myn moederweemoed poog te sussen,
En uitroep: God! behoed myn spruit?

Gy weet nog niet, aenvallige Engel!
Hoe broos gy op uw levensstengel
Thans waggelt; wat gevaer u naek';
Gy huppelt; jaegt naer spel en weelde;
Bewustloos wat myn tranen teelde,
Baedt zich uw hartjen in 't vermaek.

Maer 'k zie uw speelgenootjes vallen,
Ten graf gevoerd by honderdtallen;
De dood doorwoedt deez' nare kust.
Hoe treurig blyft ge nu, verlaten
Van meisjes, die rond u eens zaten
In 't schaetrend spel, vol lach en lust!

Een enkel vriendje is u gebleven,
Uw hondje: 't schynt voor wee te leven.
Het zucht, het strykt zich treurig neêr;
Eens dartelend by al uw spelen,
Eens zat gekoosd door 't kinderstreelen,
En thans geen speelgenootje meer!

Vernuftig dier, ô staek dat treuren,
Wil zoo geen moederziel verscheuren;
Verzwart niet dit geduchte lot.
Uw stomme rouw voert me in de rampen,
Waermede uw speelgenootjes kampen:
Dat wee zy geen voorspelling, God!

*

De doodklok bomde; 't volk trok henen;
'k Ging mede in 's Heeren tempel weenen
By 't kinderlykje, dat daer stond.
Onzalige ouders, rampgenooten!
't Werd van uw tranen overgoten.
Helaes, uw eenling was 't, dien 't nydig graf verslond.

Ik knielde, in diep gebed verloren;
De hoop scheen myn gezucht te smooren,
En 't rouwbeeld was myn' ziel ontvlugt.
God sprak me in 't hart: ‘U zal ik sparen;
Blyf gy uw dierbaer kind bewaren!’
En dankend ging ik heen, voor 't schriklot onbeducht.

'k Stapte in myn wooning, 't hart aen 't blaken,
Om 't zoentje van myn telg te smaken.
Ik ylde.... stilte waerde in huis:
Geen kindje dat my tegensnelde,
Geen mond die my haer lot vermeldde;
Elk zweeg, en beefde, en bad, geknield voor 't heilig kruis.

Daer lag myn liefje neêrgeslagen;
Ik zag zoo bang dien adem jagen,
Zoo doodsch die doovende oogjes staen!
'k Omhelsde 't, zocht zyn lieve blikken;
Maer't hartje kon niet tegentikken;
't Lag als een steenen beeld, dat 't oog niet op kon slaen.

Wat leed rond my! wat droeve zielen!
'k Ging naest myn lieven gade knielen,
Die onverduerbre smarten leed.
Wy staerden droef elkaêr in de oogen;
Geen troost had op ons hart vermogen:
Geen enkle strael van hoop die't sombre zwerk doorsneed.

En toen een droeve moeder naekte,
Die tranen plengde, zuchten slaekte,
By 't terpje van eens lieflings graf,
Deed ons haer aenblik plots verbleeken:
't Was of ze ging 't orakel spreken:
‘Eerlang stroomt ook uw traen op kerkhofzoden af.’

En toen de nacht ter ruste noodde,
Stond daer een schrikbeeld dat ons doodde,
Zwart voor de legerstêe! en toen
Het minst gerucht de stilte stoorde,
Was 't of onze angst Gods Engel hoorde,
Die 't wegnam uit de wieg, om opwaerts mêe te spoên.

'k Ontvloog de rust, en bad, en schreide,
Terwyl ik 't plettrend woord verbeidde:
‘Uw lieflinge is naer Jezus' ryk.’
'k Zonk radeloos myn' gade in de armen,
By bang gezucht en hooploos kermen.
Verbeelding toonde een graf, en 'k zag myn liefjes lyk.

Maer God zond uitkomst voor dat lyden:
Wat moederangst mist wat verblyden?
De lieve maen doorbrak den nacht,
En schoot haer' blik door 't venster neder,
En lonkte op my zoo zacht en teeder;
't Was of die gulle lach my heilvoorspelling bragt.

Een hemelstem drong tot ons henen:
‘De schrikstond, Ouders, is verdwenen;
De koortsvlam week: 't kind is gered.
De morgen stort u vollen zegen.’
Wy vlogen 't schomlend wiegje tegen,
Hervonden 's kindjes lonk, en stortten 't dankgebed.

Het Vlaemsch taelcongres.

Hoe! zou de Belg de schandvlek dragen
Van weg te deinzen voor het licht,
Dat taelbeschaving op doet dagen,
En 't volk naer geestvereedling rigt?
Neen, letterkunde en tael verheffen
Het magtig hoofd. - Mogt gy beseffen,
O Vorst die over 't land gebiedt,
Wat schatting voor uw jonge loten
De tael der Belgen houdt besloten;
Wat heilbron haren schoot ontvliet!

Heil u, mogt ze in uw stamhuis dringen,
Om jonge harten daer te voên,
En vlaemsche grootheid voor te zingen!
Kon 't vaderhart dat heil bevroên!

Grootsch zou zy hun 't voorleden malen;
Moed uit den kinderblik doen stralen,
Als zy Ambiorix bekroont,
Van Arteveldes naem doet klinken,
De Conincks stout beleid herblinken,
Of Breydels ruwe grootheid toont.

Gewis, zy zou hun zielenwaerde
Versmelten in der Belgen aert;
En waer toch schuilt in 't ruim der aerde
Een volk, dat reiner trouw bewaert?
Ja, moet gy eens den troon beklimmen,
Doe de oude vlaemsche deugd herglimmen,
Gy, Erfprins van deez' blyden grond.
Besef het: 't volk is groot en moedig;
By vorstenliefde, gul en goedig;
Ontzaglyk, wordt zyn trots gewond.

Sla 't oog naer d'opgeklommen luister,
Die Belgies letterkunde omglanst.
't Floers dat haer dekte, zonk in 't duister;
Zy ryst, met starrenpracht omkransd.
Prins, die met haer uw jeugd ziet bloeijen,
Die met haer boomstam op zult groeijen,
Aen uw genie gebiedt zy tol;
Doe aen heur voet den wierook walmen,
Zing aen heur outer liefdegalmen,
Schep roem voor haer geschiednisrol.

Van u verwacht de bloem der Belgen
Den spoorslag voor haer lettermoed:
Welaen! verbroedring, Koningstelgen!
Verbroedring met den letterstoet;
Dit nyvre koor, dat hoog wil varen,
Om geestomneevling op te klaren,
Houdt naer uw blikken 't oog gerigt;
't Zal eenmael aen uw lot zich snoeren,
't Voegt u, 't naer hooger kreits te voeren,
Waer kunstmin eeuwge glorie sticht.

*

Vergeefs wil tweedragt op ons storten,
's Lands reuzentael de slagwiek korten,
Bezwaddren haer verjongde pracht,
En, by het nypend hartbenauwen,
Haer met ontvleeschde demonsklauwen
Herdomplen in stikdonkren nacht:
Al de echte Vlamingen zyn vrinden,
Die broederlyk elkaêr hervinden;
Wy zyn vermaegschapt door 't gevoel.
Dit feest zal ons nog nauwer boeijen,
De kus der vriendschap moet hier gloeijen:
Éen God, éen land, éen tael, éen doel!

*

Laet ons voor 's lands altaer vereenigd nederknielen!
Ziet gy wat zeden, door verfranschten invloed, vielen?
Waer houdt ge u schuil, goede oude tyd?
Waer zonkt gy, eenvoud en aloude trouw der vaderen?
Gy, reine godsdienst, die tot elke ziel dorst naderen,
Snelt gy beangst deze eeuw voorby?

Wy zien het weenend aen: Verbastring slaet de wieken
Breed uit, en dekt den glans van 't scheemrend uchtendkrieken,
Dat reine zedestichting baert,
Gelyk de lentelonk, die 't zaedjen op doet schieten,
En 't vruchtbre levenssap door 't weelig plantje vlieten,
Dat mild eens voortbloeit over de aerd.

't Verderf schiet dreigend toe, met onnavolgbre stappen.
Snelt aen, beheerschers in 't gebied der Wetenschappen!
Snelt aen, het reddingsroer in hand!
Gy zyt het die de jeugd in veilge reê zult voeren,
En 't kunstbeminnend hart aen 't zuiver starlicht snoeren,
Dat uit verlichtingsgloed ontbrandt.

Lenore.

Hoe, Lorenzo, ziet gy stuer,
Omdat ik in 't feestlyk uer
Niet ben zindlyk opgetooid?
Blyft my 't hair onuitgeplooid,
Is myn opschik ongezocht,
Zoo geen pracht my streelen mogt,
Wyt het aen verzuiming niet,
Maer aen prangend zielsverdriet.

Uw verwyt is bitter, vriend!
Heeft Lenore dat verdiend?
Is de liefde dan zoo boos?
Wil zy strikken, lint en roos

In des meisjes hair gevest,
Als het wee haer boezem prest?
Ach, de liefde is zaligheid,
Met geen rouwfloers overspreid.

Nood my niet ter danszael, neen!
Gy, trek daer blymoedig heen.
My verlokt muzyk, noch dans;
My weegt eerder de ydle glans,
Die geen treurend oog bekoort.
Rep my van vermaek geen woord;
Hoe gy vleit en strookt en streelt,
Al uw kozery verveelt.

Nimmer zyt ge veinzens moê:
Treedt ge my op heden toe,
Gistren zocht ge Fanny's min.
Leef ik in uw ziel en zin -
Ben ik uw Lenore nog?
Valschaerd, langer geen bedrog!
'k Breek met u myne eeden af;
Wee hem, die ze trouwloos gaf!

Gy verspilt en bede en traen.
Zoudt ge strafloos my verraên?
Druk my weenend niet de hand;
Veins geen teedren liefdebrand:

Neen, al die vermomde smart
Vindt geen ingang tot myn hart.
D'overtreder van zyn eed,
Dien kastydt de liefde wreed.

Ja, myn liefdegloed doofde uit,
Als de vlam van 't springend kruid,
Die te spoediger verdwynt.
Naer zy schitterender schynt.
Neen, hoe gy verzoening biedt,
Ik geloof nieuwe eeden niet.
Neen, hoe gy me streelt en kust,
De oude wrok blyft ongebluscht.

't Trof my eens tot in de ziel,
't Kusje, dat uw hand ontviel;
Nu, wat is de kus my koel,
Ten getuige van 't gevoel
Dat er in uw' boezem blaekt! -
O, gy hebt uw min verzaekt:
't Is met liefde en lust gedaen.
Zielloos straelt uw lonk my aen!

Hoor, het feestlyk uer is daer:
Hoor 't gekweel van fluit en snaer.
Zie, naer zoet vermaek gespoord,
Vliegt ter danszael alles voort;

Ga, Lorenzo! laet me in rust.
Jaeg naer nieuwe liefde en lust;
Ga, verrader!... Vreeslyk uer!
God! wat kost die moed my duer!...

Maer myn hart vermurwt te laet:
Al myn wee blyft zonder baet.
Ik verlies myn jongste kracht....
Ginds verzinkt de nare nacht
Voor der luchters blyden glans...
Ginds een onverpoosde dans...
Ginds kiest elk een mingenoot.
God! die blydschap is myn dood.

Karel van Poucke.

Ik adem in uw stille dreven,
O Vaderstad! 'k geniet, en denk
Aen 't voorgeslacht, door roem verheven.
Geliefde veldrust, 't was uw wenk,
Die menig kunstzoon uit mogt nooden,
Om vry te peinzen op deez' zooden.
Eens zocht Van Poucke hier uw lonk,
Toen leerzucht hem der rust ontrukte,
Natuer 't bespieglend oog verrukte,
En zynen geest bezwangring schonk.

Zyn ziel kon in 't genot zich baden,
By 't lokkend schoon der lentsieraden.
Gy, veldgebloemte, lacht my aen,
Als wildet gy nog 't plekje wyzen,
Waer ge eens, by 't prachtig morgenryzen,
Zyne aendacht riept, zyn hart deedt slaen.
Bly hieldt ge uw frisschen kelk verheven,
Toen hy op uw geliefkoosd beeld
Lang staerde, en 't weêr in hout deed leven,
Zoo als Gods vinger 't had geteeld.

Gy vielt. Wanneer de lente ontwaekte,
Begroette u 's jonglings oog niet weêr.
De zieldrift die zyn borst doorblaekte,
Riep zyn genie naer hooger sfeer.
Daer knielt hy reeds om d'ouderzegen;
De glorie straelt zyn droomen tegen,
En, zuchtend naer Itaeljes grond,
Gaet hy: Dixmude ontzinkt zyn' voeten.
Vol geestdrift mag hy Rome groeten,
En slaet aenbiddende oogen rond.

*

Ge ontsluit, ô Vatikaen, uw tempel;
Hy naekt met vlammend oog uw drempel.

Daer staet hy voor uw wondrental,
Verstomd, verzaligd door 't genieten.
De traen die d'oogen mag ontschieten
Voorspelt wat zucht hem sporen zal -
Wat yvervlam zyn bloed doorwoelen.
Hy staert op Buonaroti's kunst,
En roept: God steune myn roembedoelen
En schenk' myn zwakken beitel gunst!

Zyn hand grypt dien met stout vertrouwen,
En maelt Maria maegdlyk schoon.
Zie haer het pelgrimskleed ontvouwen
En 't schenken Juliaen ten loon.
Hoe zacht spreekt haer verhemeld wezen!
Wat heilge ziel in 't oog te lezen,
Van hem, die bevend bidt, en buigt!
't Is of Gods hand een vloed van stralen
Liet over 't wonder beeldwerk dalen,
Dat van des kunstnaers godvrucht tuigt.

Liefdadig heilgesticht, dat op dien schat moogt pronken,
Die schat is u ten troost van 't belgisch hart geschonken.
Wanneer, door heimwee neêrgeveld,
De vlaemsche kunstzoon zich aen broedertroost wil laven,
En hy naer vrienden zucht in vaderlandsche haven,
En nergens hart hem tegenzwelt,

Noem hem Van Poucke's naem! die blyde vlaemsche klanken
Verdryven 't rouwbeeld van zyn hart;
Hy kniele voor 't gewrocht, dat ge aen zyn kunst moet danken,
En die verbroedring heel' zyn smart!

*

Grootsch is nu de eereloop begonnen -
Bevoorregt reeds zyn scheppend stael;
De glorie mag hem 't hoofd bezonnen;
Hy stort in 't marmer ziel en tael.
Hy zegt vaerwel aen 's Tibers kusten,
En haekt naer 't lieve Vaderland
Om onder 't vaderdak te rusten,
Waer oudermin hem tegenbrandt.

Een vlam, door 't jeugdig bloed geschoten,
Dryft hem op rasse wieken voort.
't Is liefde voor zyn landgenooten,
Die boven alles hem bekoort.
Maer welk een Engel houdt hem tegen
En zendt een oogstrael op hem neêr?
't Is Marie-Thresia, 's lands zegen,
Het is der vrouwen vorstlyke eer.

Zy bidt om beeldwerk van zyn handen:
Het ryst; het spreekt met treffend woord.
Zyn roem weêrgalmt aen Weenens stranden,
En Neêrland heeft dien klank gehoord.
Kom! toef niet langer, zoon der Belgen:
Hier wacht u Vlaendrens hulding af;
Hier wachten u Canova's telgen,
Met lauwerkroon en eerestaf.

*

Hy groet u, ô erf, waer zyn kindsheid op speelde.
Daer knellen hem ouders en vrienden aen 't hart,
En danken, en pryzen den roem dien hy teelde.
Zyn verre verblyf viel hun boezems zoo hard.

Het zaligst herdenken verlokt weêr zyn paden
In 't veld, waer hy eens in bespiegeling zat.
De bloemtjes ontplooijen hun lentegewaden,
Als vierden zy hem, die ze eens zocht als een schat.

Van Poucke, ze is heilig, die zomerbegroeting;
Zy voert u terug in den zaligen tyd,
Toen ge eerst, u hier badend in 's levens verzoeting,
Uw kunst aen 't eenvoudig gebloemt hebt gewyd.

Gy ziet, en geniet als de balling die keerde.
Hoe nauw is dit veld aen uw boezem verknocht!
Gy groet nog 't geboomt dat den zonnegloed weerde,
Wen ge onder 't gebladert verademing zocht.

't Verhemelend beeld van uw grootheid, ô Romen,
Wykt heen voor den wilg, waêr het windjen in zucht.
Hoe kan hy den traen van verrukking betoomen
By 't heil dat hem toestroomt, Dixmude! in uw lucht?

*

'k Schouw rond, ô Bavo, in uw stout geklommen bogen,
'k Zie daer de Apostlen, 't hart door Jesus woord bezield.
Wat hemelmajesteit in d'opslag van die oogen!
Hoe vurig is 't gebed hun heilgen mond ontvlogen!
Het Christenvolk erkent hun deugd, aenbidt ze, en knielt.

Is 't waerheid dat verheven liefde
Als zy des kunstnaers boezem griefde
Zyn brein een stouter denkkracht leent?
Is 't zy die in zyn kunsttafreelen,
Verteederd zielsgevoel, met fynen smaek vereent?
En onnavolgbre kunst doet teelen,
Waer ze onopdroogbre tranen weent?

Gewis, zy had u 't brein ontsteken,
Van Poucke, wen 't de moeder schiep,
Wier jongste traen: gena! dorst smeeken
Terwyl des Heeren stem haer riep.
Daer ligt door barensnood bestreden,
Die jonge vrouw; het oog straelt uit.
Rond haer stort gade en kroost gebeden;
In zusterarmen rust de spruit,
Die 't moederleven uit moest dooven.
De stervende steekt de armen boven,
Opdat zy 't wichtje aen 't harte sluit';
Maer eer heur kus zyn mondje raekte,
Sloeg 't doodsuer. 't Vurig bidden staekte,
En de echo galmde rouwgeluid.

Vergat u 's werelds dank te kroonen,
Veracht den schemerglans van troonen,
Palfyn! en juich by 't loon dat 's mans vernuft u gaf.
Zyn hart peilde uw liefdadigheden -
Doorzag wat gy ten troost der vrouw had doorgestreden,
En zeegnend schiep zyn hand 't gedenkbeeld op uw graf.
Men zegt dat, als er vrouwen naderen,
Wie 't nakend nooduer schrikken doet,
Zy aen uw grafzerk kracht en moed, en hoop vergaderen,
Daer 't marmeren gewrocht haer heilgen angst verzoet.

Gy, eens van rang en roem versmeten,
Verhef het hoofd, ô Vaderstad!
Geene eeuwe zal uw naem vergeten.
Wees op herrezen grootheid prat.
Mogt nimmer kunstglans u omblinken,
Thans hoort Europe uw lof weêrklinken,
Als nagalm van Van Poucke's naem.
Rys op ten pronk in 't ruim der aerde,
Want de adel dien zyn roem u baerde,
Zal eeuwig flikkren als zyn faem!

De schaepjes.

Gaet, zoekt wie u leide
In 't groene dier weide,
O lammerkens zoet.
'k Schonk, bly van gemoed,
Al wat ik kon geven
Tot heil van uw leven,
Maer 't grillige lot
Vergalt en bespot
Myn zorgen, myn hoeden,
En geeft u het woeden
Der wolven ter prooi.
O kudde zoo mooi,

Die't sieraed mogt wezen
Van 't gansche gehucht,
Wat slag doet u vreezen!
Gy graesde in deez' lucht
Zoo lachend, zoo lustig,
Zoo lief en zoo rustig.
'k Beklaeg u zoo zeer:
't Leed slaet my ter neêr.
Kan ik u bewaren
Voor zoo veel gevaren?
'k Heb honden, noch staf;
't Lot nam ze my af.
'k Vloog, biddend, den Vader
Der herderen nader,
Maer blind voor myn leed,
Maer doof voor myn kreet,
Heeft hy my geen honden,
Geen staf my gezonden.
Onnoozele schaer,
Kan ik u niet schragen,
O, smaek' gy te gaêr
Gelukkige dagen.
U treffe geen grief,
O lammerkens lief.
Dat God u behoede!
Hy weet het, die goede,

'k Vraeg anders hem niet
In al zyn gebied.
Ik zweer 't by deez' weiden,
Ja, mogt u verbeiden
Een veiliger lot,
Ter hoede van God,
En mogt door zyn zorgen
Elk lieflyke morgen
In 't weeldrig groen
U lokken en voên,
Ik zoude al myn leven
Offranden hem geven,
En schildren in 't lied
Wat heil hy ons biedt.
Zyn lof zoude ik malen
Van daer, waer vol pracht
Met koestrende stralen
De dageraed lacht,
En weder onze aerde
Herschept in een gaerde,
Tot daer, waer in 't end,
Vast moede gerend,
De zonne gaet zinken
Ten purperen trans,
Tot zy in haer glans
Mag blyde herblinken.

De weduwe.

Aen gindschen kant der groote stad,
Waer ze eens den besten gê bezat,
En handelëer en stillen zegen,
Door deugd en huwlyksmin verkregen,
Leeft, afgescheiden van 't gewoel,
Met groote ziel en teêr gevoel,
Een jonge weduw, met twee kleenen,
Die zorgloos dartlen om haer henen.

Haer woon is klein, de grond is koud;
En 't zolderken, zoo zwak gebouwd,
Beschut ze schaers voor wind en vlagen;
Eens mogt haer vloer tapyten dragen,

Eens mogt ze... maer die tyd vervloot.
Thans vraegt ze alleen in haren nood,
Aen God de kracht om 't arrebeiden,
En nimmer van haer kroost te scheiden.

In de eigen schaemle buert, waer 't hart
Gevormd is voor 't besef der smart,
Daer vindt de brave elk hart verteederd.
In haren staet, hoe diep vernederd,
Staen haer vol min bedrukten by;
Want heilig is hun 't medely;
Mag zy nog ergens menschen vinden,
't Is enkel by die arme vrinden.

Zoet is die troost; maer wat haer pynt,
Waerom zy treurt, waerom zy kwynt,
Is 't jammerlot van hare kinderen,
Wier blosjes daeglyks zichtbaer minderen,
Als had verdriet die weggeknaegd,
En 't lachje van hun mond gevaegd;
Hun kinderblyheid is geweken,
Als waren ze in hun bloei bezweken.

De moedermin, spyt tegenspoed,
Wekt ieder' morgen hunnen moed,
Maer kan hun 't denkbeeld niet onttrekken
Van 't bly voorheen: dat geestöpwekken

Doordringt geen kinderlyk verstand.
Droef zien zy gouden armenband,
En schoentjes, uit satyn geweven,
En zyden kleederdragt verdreven.

*

Europa beeft voor hongersnood,
En de arme moeder treft zyn woede,
Gelyk den slaef, die, 't lyf ontbloot,
De slagen lydt der yzren roede.
Zy houdt zich aen haer kindren vast,
Als aen den afgestormden mast
De drenkeling: vergeefs dat kampen
By de immer aengewassen rampen.

De dood bedreigt: geen uitzicht lacht;
En, bleekverhongerd, afgestreden,
Gansch uitgeput van moed en kracht,
Omklemt het kroost haer moederleden,
En schreit om brood: ‘Het koele graf
Alleen neemt onzen kommer af;
Geliefden, snikt ze, ik kan niet redden...
Dra spreidt ons God zyn rustebedden.’

*

De kerkklok slaet,
't Is koud en laet,
En slapeloos ligt op de sponde
De schaemle weduwvrouw: geen stonde
Bedaert hare onrust; 't is beslist,
O Hemel! - Morgen, morgen is 't,
Dat zy van hen zich los moet scheuren;
Het harte krimpt haer onder 't treuren.

Zy sluimren daer,
Digt by elkaêr,
De handekens ineen gesloten,
Als twee te saem gegroeide loten,
Die niet te scheiden zyn vaneen.
Ach, de arme moeder waekt alleen,
En spreekt hun aen, die zacht aen 't droomen,
Ten hemel schynen opgenomen!

‘Vaerwel, o kroost,
Myn laetste troost;

Myn vlyt kan u niet langer hoeden,
Hoe 't myne moederziel doe bloeden.
Gy zult, o schaepjes jong en zwak,
Dra schuilen onder 't vreemde dak,
Waer 't ouderhart niet in kan dringen,
Om u met zyne zorg te omringen.

Uw blonde hair,
Zoo zacht, zoo klaer,
Door my verkamd tot zyden vlokken -
Dat fraei sieraed der schoonste lokken,
Valt morgen neder, afgesneên
Door de eigen hand, die u de leên
In sombre weezendragt zal stellen.
Wat ramp kan by myn rampen tellen?

En als die hand,
Die vreemde hand,
De u waerde kleedjes af doet leggen,
Als gy dan schreit, en niets durft zeggen,
Zal ik by u niet langer zyn.
Ik zal de tranen uwer pyn
Niet mogen stelpen, hoe ze wassen,
En u de bleeke kaek beplassen.

O Lina, 'k vrees
Voor de arme wees,

Uw kleine zuster; steun die kleene;
Voorkom dat zy niet kwyne of weene,
Wen 'k haer beschermster niet meer ben.
Maek, dat ze aen vreemden baerd gewenn';
En schreit ze, en vraegt zy droef naer moeder,
Smeek, smeek dan troost van d'Albehoeder.

En als ze, ontwekt,
Zich roert en rekt,
En nog half slapend tast in 't laken,
Om my weêr, kozend, aen te raken,
En my te kussen, en te zien,
En my den morgengroet te biên,
Bid dat de hoop haer late droomen:
'Uw moeder lief gaet spoedig komen.'

Nu zweeg ze, en bad:
Het Oosten had
Al om zyn hoofd een kroon van kleuren
Getrokken, die de neevlen scheuren,
En 't daglicht siert den akker fraei.
By schor doorklinkend haengekraei
Ontwaken uit den slaep de telgen,
Helaes, om 't bitterst wee te zwelgen.

*

Zy grypt de panden, kust, en kleedt, en streelt ze nog;
Verduikt haer pyn, en paeit hun hart met zoet bedrog.
Maer 't scheidensuer vliegt aen, het hulphuis gaet ontsluiten
Voor de aengenomen kleine spruiten.

Zy gaen; de vrouwe sleept zich voort met loomen voet,
Gelyk een steenen beeld, dat spierkracht heeft, noch bloed.
Heur blik hangt neêr; heur mond is stom, de blos verschoten,
De wang met tranen overgoten.

En nauw bemerkt zy dat naest haer de weesjes gaen:
De schrik jaegt hunne pols; zy staen
Op 't kerkhof stil, om alle drie te bidden,
Voor 't kruis, dat ryst op 's heuvels midden.

't Is vaders graf, dat zonder pracht of prael
Beglinsterd wordt door blyden morgenstrael,
Als wilde 's hemels glans den braven man vereeren,
Die, stervend, hoopte op hulp des Heeren.

Hoe plegtig 't uer, hoe droef die bedevaert!
't Is de afscheidsgroet aen hem, die sluimert onder de aerd -

De beste lafenis, hoe bitter onder 't stryden -
   De grootste toevlugt in het lyden.

't Is of een waerde stem van uit de grafsteê klimt:
   ‘Geen schrik, als 't lot u tegengrimt;
't Kruis, waeraen Jezus hing, vermane u tot den kampe:
Gy rust, aen myne zyde, eens zalig na den rampe.’

*

Twee maenden weken heen: stads weezenschool ging daer.
In hare ryen trad het treurig weezenpaer,
Met heimelyken traen en duizelig van schaemte;
   En moeder? - moeder - een geraemte
Zat aen het vensterken der hut; zy ziet ze, en neêr-
Gestort by dit gezicht, gilt ze uit: ‘Genade, Heer!’
   En, ach, zy weten 't niet, de lievelingen
   Die, hupplend, 't huisje binnendringen.

Zy vliegen moeder toe, en schreijen luid en lang,
Omvatten hare hand, en kussen haer de wang,
En niets ter wereld, dat hun de arme nog doe derven:
   ‘Met u te leven, of te sterven!’

Zy opent de oogen by die tael, blikt op heur kroost,
Zit weenend - en geniet in 't leed een zweem van troost;
Zy sluit ze in haren arm, en wil niet los van beiden:
Wat God vereent, mag 't lot niet scheiden!

Zy heeft genoeg geweend; het leed heeft uitgewoed:
De honger zwicht, en de aerd juicht weêr in d'overvloed.
De moeder vond haer kroost, het kroost de moeder weder,
En God zag op hunne offers neder.

Het vogelnestje.

Ruw opgekweekt by Clerkens bosch,
Ging Jantje op 't vogelrooven los.
Hy vond een nestje, en sprong zoo bly
Als 't dartel geitje, los en vry
Aen 't hupplen in 't ontloken groen:
‘O diertjes, 'k zal u milde voên.’

Zoo zegt hy, streelt ze, en lacht ze toe.
Al drukk' hem nypende arremoê,
Hy spaert vol liefde een beetje brood,
En laet de vriendjes in geen nood;
En moet hy soms uit beedlen gaen,
Hy draegt ze mede op elke baen.

Of zet hy ergens aen een gracht
Zich neder, de arme jongen lacht,
En stelt de liefjes op zyn kniên,
En spyst ze, en laet ze rond hem vliên.
Nu schuilen ze in zyn veste of klak,
Dan slapen ze in den bedelzak.

Eens kwam hy met de diertjes t'huis;
Zyn moeder hadde munt, noch kruis,
En zat te schreijen van gebrek.
‘Kom, jongen, zegt ze; kom, vertrek:
Uw vogeltjes zyn al wat rest
Om ons te redden: doe uw best.

Vlieg naer de stad; verkoop die ras.’
Hy zucht, en in zyn oogen las
De moeder 't allerdiepste zeer.
Hy voedt ze voor den lesten keer!
O arme kweekling der natuer,
Hoe pynlyk valt u 't scheidingsuer!

't Is al uw rykdom; nimmer had
Uw hart begeerte op hooger schat.
De koffyteug, het zwarte brood,
Niets anders vraegt ge in uwen nood.
Gy kent geen ander huisraed dan
Het strooijen bed, de waterkan.

*

Hy gaet van deur tot deure staen,
En biedt de vriendekens droef aen.
Nu belt hy aen een hooge woon,
Waer hem de trots verzendt met hoon;
Dan dringt hy 't schamel stulpjen in,
En vindt er troost en broedermin.

Daer trekt hy markt en straet weêr op,
Helaes, met bangen harteklop;
Want niemand, die zyn diertjes kocht,
Opdat hy moeder troosten mogt.
De zondagschool vloeit leêg: weldra
Slaen hem de kinderbenden gê.

Zy reiken 't spaergeld toe, en 't kind
Staet af de vooglen zoo bemind.
Een knaepje snelt er heen, ontsluit
Een klak: drie vliegers wippen uit,
En kirren in de lucht zoo bly,
Als jubelde elk: 'k Ben los en vry!

*

Daer zit nu de arme jongen weêr
Aen zyn gewoonen gracht ter neêr,
Waer hy, al zingende, zoo vaek
Zich baedde in 't reinste zielsvermaek,
Toen hy naest hen rustte in het gras
Tot 's middags uer verdwenen was.

Hy dacht aen 't bly voorheen, en kreet.
Hoe zwaer was 't hem bestrydend leed;
Maer: Moeder, dacht hy, is gered;
Niet hongrig moet zy nu te bed.
Van avond wykt geklag en nood:
'k Heb geld om karnemelk en brood.

Terwyl hy van den grond zich heft,
Wat is 't? wat fladdert daer? wat treft
Zyn oor?.... God! op zyn schouder vliegt
De ontsnapte vogeltrits, en wiegt
De bonte vleugeltjes, zoo bly
Als riepen ze uit: 'k Ben los en vry!

Hy dankt aen God dien vreugdestond,
En: Onze Vader! lispt zyn mond,
En lustig, met de vogels, snelt
Hy, hupplend over weide en veld,
Naer 't hutje, waer nog moeder wacht,
Wier nood de brave zoon verzacht.

Sidronius Hosschius.

Itaelje, Paradys, vol zielsbegoochelingen,
's Is op uw grond, dat liefst de Poëzy zich vest.
Daer wil des Dichters geest by volle ontwikkling zingen;
Hy is de zoon van uw gewest.

Maer, zyt gy 't dan alleen die letterzucht doet gloeijen,
Die 't bruisend bloed doorwoelt en 't scheppend brein ontsteekt?
Is 't in uw lucht alleen, dat ons 't gevoel kan boeijen,
Dat hooger tael dan de aerdsche spreekt?

Neen, Vlaendrens bodem schept ook zangers; Merckems dalen
Bezwangren ook de ziel met zangen zoet en teêr.
Ziet gy dien herder ginds zich koestren in de stralen
Der zon, by 't golvend schapenheir?

Ziet gy dat peinzend kind op hond en schaepjes loeren?
't Is 't zoontje van dien man, die by den heuvel rust.
Vergeefs wil hy die telg by spel en vreugde voeren:
Zyn ziel is niet op 't aerdsch belust.

't Is of een groot vernuft zich uitdrukke in zyn trekken.
Het ryk verlokkend veld bekoort zyn jeugdig oog;
En als het wolkgevaert dreigt buldrend weêr te wekken,
Staert hy Gods grootheid aen omhoog.

Hy leest in blad en plant de Algoedheid, pryst den zegen
Die voor het menschdom vloeit; hy blikt het beekje na,
En hoort der vooglen zang, die diep hem kan bewegen,
En roept: ‘Er leeft een Schepper, ja!’

De Dichtkunst hoort die tael, zinkt uit de starrekringen,
De wieken uitgebreid, met goddelyke kracht,
En fluistert hem in 't oor: ‘Vang aen den Heer te zingen,
Die veldoffranden tegenlacht.’

Als herder David, in des Heeren pracht verloren,
Vloog hy met stouten geest ter bovenaerdsche sfeer.
Hy spande daer de lier, en zong met hemelkooren,
En voor hem knielde de aerdling neêr.

*

Zoo groeide de zoon die uw roem moest volmaken,
O Merckem! Hy wil, door de godvrucht geleid,
't Verlokkende beeld van de wereld verzaken;
't Is 't zoete des Hemels alleen dat hem vleit.

Hy werpt zich in de armen van 't eenzame leven,
En stort met zyn broederen dank en gebed.
Ten priestere heeft hem de deugd al verheven;
Hy kust (de verzaligde), o Jesus, uw wet.

Een Engel kwam stil met zyn vleugels hem schutten,
En schonk zyner liere meer zoetheid en kracht;
Zoo rein als de maegd, die het manna gaet nutten,
Zoo schoon als een lieflyke zomersche nacht.

*

Nu zwygt die Dichter Gods. Maer Rome wenkt: gezangen
Weêrgalmen op zyn graf, bekroond met vorstlyke eer;
De Kunst knielt aen zyn zerk, met natbekreten wangen,
En zwaeit er 't wierookvat, en strooit er bloemen neêr.

Ach, waerom bleef de stem, die boven 't luchtruim zwierde,
Niet klinken? waerom is die groote geest gedoofd?
Wy zuchten naer den Bard, wien godvrucht eens lauwrierde.
Is hy dan voor altoos ons zoekend oog ontroofd?

*

Hy viel, als een nachtvonk,
In 't graf eens ter neêr,
Maer keert by zyn broeders
Omlauwerd nu weêr.

Hy komt om te pronken
In 't ouderlyk oord,
Waer 't eerste de stralen
Zyns breins zyn ontgloord.

‘Sidroon is herboren;
Hy leeft by ons voort,’
Zoo zingen de scharen
In 't jubelend oord.

De wimpelen zwieren;
't Is vreugde, 't is feest;
Heel Merckem strooit bloemen;
Met zaligen geest.

*
Daer komt hy aen; de letterzonen,
Wie kunstgevoel ten stoet vergaêrt,
Geleiden hem, en dichterkroonen
Omzwieren 't hoofd, die zege waerd.
Een troon, van grootsche pracht omblonken,
Ryst op: daer moet de Dichter pronken;
't Is daer dat de eerezetel wacht.
't Is daer, dat Hosschius moet klimmen,
Om iedere eeuw in 't oog te glimmen,
Gelyk een bard van 't voorgeslacht.

Hy klimt; hy slaet den blik in 't ronde.
Nu vindt hy 't ouderdakje weêr,
En nog, nog staet daer de eiken sponde,
Waerop hy rustte. Menig keer,
Heeft hy op 't gindsche veld gezeten,
Toen schapen met zoo grage beten
Daer graesden. Onvergeetbaer uer!
Hoe roert ge, o Dorp, hem de ingewanden!
Hy sluit zyn hand in broederhanden,
En blaekt van heilig liefdevuer!

't Is treffend, als in Sions oorden,
Toen Mozes 't volk ten offer riep;
't Is roerend, als de zangakkoorden,
Die David God ter eere schiep.
O Merckem, zult gy 't ooit vergeten,
Wat heil u mild werd toegemeten,
By 't weêrzien van uw Dichterzoon?
O Dorp, verheerlykt door zyn waerde,
Kniel neêr voor hem: gy praelt op aerde
Met de allerschoonste moederkroon!

Moederlyden.

Een looden lucht hangt over de aerd.
De herfst vergeelt alreeds 't geblaêrt.
Het avondklokje, als droef vaerwel,
Roept, opdat elk den velde ontsnell'.
Daer loopt, door deze stem gewekt,
Eene arme moeder nauw bedekt.

Haer tranen dropplen op den grond;
Zy staert gelyk verwilderd rond,
En ademloos, by vliegend hair,
Op blooten voet, met vreemd misbaer;
‘Myn zoon!’ gilt ze uit, en grypt de hand
Van 't bleeke kind, bezwymd in 't zand.

‘Myn zoon!’ gilt zy ten tweeden mael,
Maer de arme heeft gehoor, noch tael,
Verslensd als de uitgeleefde roos,
En als een steen bewegingloos.
Zyn hoofdje ligt op zusjes schoot:
Hun bedelzakje is zonder brood.

Wanhopig blikt zy op haer kind,
En schreit en jammert als ontzind.
Menschlievendheid brengt redding aen,
En doet den flauwen pols wat slaen.
Het knaepje ontsluit ten halve 't oog,
En ziet met hollen blik omhoog.

‘Dank, lieve menschen! zegt de vrouw;
O, mogt uw gunst myn moederrouw
Verdryven! Vrienden, bidt met my,
Dat God het arme schaep bevry'.
Helaes, het is myn derde kind,
Ja, 't derde, dat gebrek verslindt.

De slechte tyd dwong ons gezin
Tot bedelen; met teedre min
Droeg ik van deur tot deur, ten buit
Aen nood, op de armen deze spruit,
En 't zwierf, al klappertandend, mêe
Door wind en sneeuw, van dorp tot steê.

't Is pas vyf jaerkens, 't kleintje, en mogt
Van bedelen niet rusten: 't zocht
Voor myne weezen brood en hout.
Zyn liefdeblik en kus en kout
Was al myn troost, terwyl ik bad,
Van zuchten en van lyden mat.

En daerom schrei ik nu zoo zeer!
En daerom smeek ik God den Heer,
Dat hy dien lieveling my spaer'.
Bidt, goede menschen, bidt te gaêr
Dat hy my dezen schat behou'!
Het leed met my zoo'n langen rouw!'

De droeve zweeg, en snikte en wond
In slechte lompen 't kleentje, bond
Het op haer rug, en, traegzaem, trok
Zy heen, gebogen op een stok.
Zy neemt naer heure hut de wyk,
En legt ter neder 't kind - een lyk.

Een nieuwe steenweg.

Vry moge 't vaderland zyne yzren wegen vieren,
En onder vreugdgeroep de leeuwenwimpels zwieren;
Ook hier ontgloort de dag, die ons ten feest geleidt,
Waer 't nieuwgerezen spoor 't gemeen geluk verbreidt.
De burgerlofzang styge omhoog met fiere galmen!

Wy doen het wierookvat uw' naem ter eere walmen,
Eerwaerdig Landvoogd, die ons ryk gewest regeert,
En zyn belang en heil, naest de oude tael, waerdeert.
Dit vaderlandsche feest kan u den boezem streelen,
En, vader van het volk, wilt ge in ons juichen deelen.
Dixmude lacht u aen, getooid als jonge bruid,
En strooit op uwen tred haer schoonsten bloemkorf uit,
En zingt in 't zegelied den dank der stadgenooten:
Gy hebt de baen des heils met broederhand ontsloten.

De vreemdling blikt dit oord niet meer meêlydend aen:
Een milde welvaertbron moest ook voor ons ontstaen.
Dit had de groote Stad, ja, de eeuwge Stad begrepen,
Die heel de wereld aen heur zegekar wou slepen:
De wegen die zy schiep, gewrocht uit vasten steen,
Bestaen milddadig nog, schoon 't Kapitool verdween.
Triomf! verzwolgen is 't moeras, de hut verdreven;
Beschaving mag de hand hier aen den Handel geven,
En spreidt verlichting, weelde en zegeningen rond.
Toen de oorlogsdonder woedde op Vlaendrens weelgen grond,
Verhief Dixmude 't hoofd, bekroond met trotsche schansen.
De Vrede daelde, en deed die sterkten voor heur glansen
Bezwyken. Nieuwe wrok ontblaekt: de wal herklom,
En 's vyands wreedheid sloeg d'ontzetten burgerdrom.
Der vaedren moed was groot - maer, door 't verraed gegrepen
En in de stalen boei der dwinglandy genepen,
Wat baette by dien strik hun de oude heldenmoed?
Het bange nooduer sloeg, en taplings plaste 't bloed.
Nu hebt ge, ô Vaderstad, dien kluister afgesmeten;
Gy ademt vry en bly: geen zware vestingketen
Omsluit uwe armen. Juich tot God, en zegeprael!
Uw vesting rees en viel voor de allerlaetste mael.

Zoet is de veldrust, by d'ontsluimerenden morgen,
Als 't wakker vooglenkoor, in 't blinkend loof verborgen,
Zyne orgeltoonen stemt, als heel natuer ontwaekt;
Ja, zoet gelyk de rust die hier de burger smaekt.

De geest doorpeinst, de handel waekt, de vlyt schept zegen.
Der welvaert moederlach lonkt allen standen tegen.
Terwyl de landman by zyn wevery verkwynt,
En 't nuttig spinwiel uit elk lage woon verdwynt,
Ziet hier de werkman nog de milde bron ontspatten,
Waeraen hy putten mag, by onuitputbre schatten.
Wy melden 't, ja, met trotsch en dankbaer boezemslaen,
Hier vindt nog werkzaemheid 't gezegendste bestaen.
Hoe breed des Handels vaen zich elders moge ontvouwen,
Hier ook verheffen zich fabriek- en kunstgebouwen.
Het ruischend graengegolf, en wat op d'akker wast,
Boeit aen het noeste werk hier tallooze armen vast.

Zal ik in 't hartlyk lied, ô weiden, u vergeten?
'k Heb menig zalig uer in uw genot gesleten.
Uw lachend landschap lokt alom het vliegend oog.
't Is alles levensvol, waerheen men blikken moog'!
Daer staet gy wêer te pronk, met zomerdos omhangen.
Wat keur van bloemen heeft de blyde grond ontvangen,
Die 't zachte grondtapyt doorweven; 't vergezicht
Ontrolt verbazend schoon zyn tafereelen. 't Licht-
Geschemer daegt: geboomt en berg en heuvel pralen,
Bekoorlyk overglansd van de eerste zonnestralen;
Alom ontwaekt het vee, dat naer de melkster loeit;
De klepper springt en steigert op, door vreugd ontgloeid.
'k Hoor in uw mollig gras het boeremeisje zingen;
Zy doet de versche melk in schuimende emmers springen,

Uit wier verdikte room zy gouden boter teelt,
Die onze markt versiert, met schatten ons bedeelt.
Dixmudes roem is aen dat smeltend goud verbonden,
Bevallig lokaes van de kittelkeurge monden.
Bloeit, weiden! akkers, bloeit! ô ziel van Vlaendrens oord;
Bloeit, roerend landtooneel, dat aller oog bekoort.
Ons biddend harte juicht, wanneer wy u doordwalen,
En op uw pracht de zon, strael van Gods oog, zien dalen.
De vreemdling staet, en roept, aen zoo veel schoons geboeid:
Hier is 't beloofde land, waer zulk een melkstroom vloeit!

O, prael, Dixmude, prael, de minste niet der steden!
De schoone toekomst daegt die gy hebt afgebeden.
Uw Burgervader, op wiens geest gy dankbaer leunt,
Heeft in een stoute vlugt den Handel ondersteund,
Die over elk gezin weldadig breede wieken
Zal strekken. Vier triomf! - Met nachtverschoppend krieken,
Is voor deez' nyvre stad een welvaertzon gedaegd.
De blyde marktdag ryst: 't is feest! men sleept en draegt
En voert den last: het krielt van volk vol lust en leven.
Wat lange boerenrei heeft huis en land begeven!
Het hupsch boerinnetje, met roozen op 't gelaet,
Stapt aen, al flikkerend van hals- en hoofdsieraed.
Wat daevring! wat geknars van kar- en rygetuigen!
De schepen landen aen, die voor de zwaerte buigen
Van 't opgetaste goed. De winkels ryk versierd
Verlokken 't koopziek oog: de lust wordt botgevierd.

Een goudstroom snelt ons toe in 't uer dier wakkre woeling;
De vader des gezins geniet zyn vlytbedoeling.
Die weldaên biedt gy 't volk, ô nieuw ontsloten baen;
Gy voert ons dubbel volk en dubble schatting aen.
Bloei, dierbaer markttooneel! laet duerzaem ons genieten,
En doe hier de overvloed met voller golven vlieten.
Zoo prael' de zaelge wieg, die ons het leven schonk,
En dat de dank tot God in hemelsprank ontvonk'!

*

Ja, zie, met vaderlyk verrukken,
Eerlang ons kostbre vruchten plukken,
O Raed van Vlaendrens westeroord;
Na meer dan zestig jaren strydens,
Na eindloos smeeken, jaren lydens,
Verstond het Regt uw wakend woord:
Luid heeft die stem haer oor doorklonken.
Zie onze borst van dank ontvonken;
Geniet in ons geluk uw loon.
Wat eedle roem is u geschonken,
Gy prykt met burger-eerekroon!

Wy slingren u die rond de hairen,
En tokkelen de vlaemsche snaren,
En heffen zielakkoorden aen.
't Triomflied moge u tegenschallen:

De aloude pael is weggevallen,
En overschoon breidt zich de baen,
Van 't lachend akkerkleed omgeven,
Waer vruchten bloeijen, windjes zweven;
Waer bly zich boerenweelde ontvouwt,
En, immer bly der opgeheven,
Op u (naest d'Eeuwige) betrouwt.

Ryst op; ziet, lang verdwenen Vaderen,
Wat leven zich verspreidt door de aderen
Uws gronds! Herschapen bloeit uw stad.
Hervindt uw yver in de zonen,
Die vlyt en handel weet te troonen
Ten wandel op uw gloriepad.
Hun geest aenbidt de wetenschappen,
En voert ze op wysheids eeretrappen;
Verbroedering schept burgermin;
De blanke deugd geleidt hun stappen.
En de eer der stede stygt ten tin.

't Is zoet daer 't hoog gebied te voeren,
Waer 't volk aen 't goede zich wil snoeren,
En 't licht der reden op doet gaen.
't Is zoet, met wyze broederhanden,
De burgers met fluweelen banden
Van eendragt en geluk te omslaen.
Maer zoeter is 't in allen, vrinden,
Door tyd en stormen heen, te vinden,

Ja, kinderen der dankbaerheid;
Wier liefde, als 't graf u moet verslinden,
Nog tranen op uw assche schreit.

Bevoorregt met dit zacht vermogen,
De trouw in 't hart en 't hart in de oogen,
Bezit een man dien eerestoel.
Hy gaf den wenk om feest te vieren:
't Geschut barst los, de vanen zwieren,
En geene burgerziel bleef koel;
Geen enkle geest bleef slapen, banden
Van huisvreugd snoeren alle standen;
Een frissche geur verkwikt de ziel,
Als of er uit des Morgens landen
Een Oosterbloemen-regen viel.

Blyf, Burgervader, blyf, regeeren!
Hoor 't volk u nieuwe liefde zweren,
In de overstelping van zyn vreugd.
Een Godspraek roept van uit de wolken:
‘Eert uw bestierders, wyze volken,
Wier voorbeeld, gouden lamp der deugd,
U tot een enklen stam vereenigt.’
De kreet der toegestroomde menigt
Gaet op! ‘De vaderstede leev'!
Haer lange smarten zyn gelenigd:
Zy bloeije tot den jongsten neef!’

Moedervrees en hoop.

Dra zal het twyfeluer genaken
Van dubbel leven of den dood:
't Moet ons geluk of ramp volmaken.
Myn moed klimt op, myn hoop is groot.
Maer, ach! wat somber voorgevoelen
Doet door myn brein het denkbeeld woelen,
Dat, als het plegtig nooduer slaet,
Myns levens flikkering vergaet!

Moet dan myn stofkleed nederzinken,
Kom, als ge uw trouwe gâ beweent,
Terwyl de starren treurig blinken,
Kom knielen op myn grafgesteent.

Gods hand zal me uit de slaeprust wekken;
En 't moge uw rouw tot zalving strekken,
Als daer, by bleeke maneschyn,
Myn schim uw gezellin zal zyn.

En als gy voor de koets zult knielen,
Waerin de onzaelge moeder rust,
Die ge in haer bloesem zaegt ontzielen,
Wen de eerste zuigling werd gekust,
Laet de onbedwongen tranen stroomen,
By 't denkbeeld aen de liefdedroomen,
Die de echt, van 's werelds lust en leed
Bewustloos, om ons fladdren deed.

Herdenk het innig, zielsbeminde,
Hoe nauw myn hart u was verknocht;
Herdenk, hoe teeder ik u minde,
En gloeijend naer uw weêrmin zocht;
Dan zal, by 't stroomen uwer tranen,
De hoop tot hooger moed u manen -
De hoop, zoo schoon en wonderbaer -
Tot 's aerdryks bed ons weder paer'!

Kortstondig is ons zalig leven,
Kortstondig als de roos der jeugd.
Wy blyven voor de rampen beven,
Zelfs in den schoot van liefde en deugd.

'k Zie u, gelyk een balling, dwalen
By ochtendglans en avondstralen,
En waer gy zucht of waer gy schreit,
Geene enkle troosting die u vleit.

Gansch afgemat van eindloos weenen,
Keert gy naer 't rouwend echtbed weêr'.
Uw waerde weêrhelft is verdwenen,
En schreiend ligt haer kind daer neêr.
Gy kust het, in uw arm gesloten;
't Wordt met uw tranen overgoten;
Maer stortte ooit kus of vadermin
Den zuigling moederlaefnis in?

Wat mag hem kus of streeling baten,
Als 't arme wicht de melkbron mist,
Wier vloeijing, mildryk losgelaten,
Door 't gapend graf hem werd betwist?
't Zal dorren als de roozenknopjes,
Wier kelk geene enkle hemeldropjes
Mocht zuigen in de nuchtre blaên;
't Zal, als 't gemaeide gras, vergaen.

Wat droef vooruitzicht wil my boeijen!
Wat folterbeelden schep ik, God!
'k Zie uw geheime tranen vloeijen;
Gy ook, gy huivert voor dat lot.

Gy rilt voor de uitkomst, lieve gade!
O Hemel, scheur den band toch spade,
Die ons zoo rein genot bereidt,
En de echt verhoogt tot zaligheid!

Maer 'k hoor u, lieve, luider snikken:
Hoe diep roerde ik uw teeder hart!
Wat angst spreekt in uw doove blikken!
Hoe schynt uw droeve geest verward!
Wat wil dat plotselingsch verstommen?
O, 'k hoor het, 'k hoor de doodklok brommen,
Wier stommelend gebom ons meldt,
Dat weêr een offer ligt geveld.

Een moeder in de lent' der jaren,
Bezweken in den barensnood.
Het schrikkend bloed stolt u in de aêren,
Die ramp is 't vaderhart te groot....
Voor my vliegt ook het uer dra nader;
Maer hy, hy leeft, de algoede Vader:
Zyn hulp snelle in den nood ons by!
Kom, knielen we, en aenbidden wy!

*

Zy vouwden en hieven godvruchtig de handen;
Zy smeekten zoo zuiver, zoo weêrgaloos-teêr.
God zag hunne harten voor de eeuwigheid branden,
En stortte op hun hoofden zyn zegening neêr.

't Was winter; de morgen, zoo helder aen 't gloren,
Bemaelde de kimmen ten heuchlyksten dag.
Daer werd hun een vrucht in het nooduer geboren,
Die blozend en lief aen den boezem haer lag.

En 't eerste gevoel dat hen-beide bezielde,
Was vurige dank voor d'almagtigen God.
De gade was vader; hy stamelde en knielde,
En voelde al 't gezegende heil van zyn lot.

Zy stapten, geleid door de deugd en de liefde,
De paden van 't leven op looveren door.
Geen twist die den minnenden boezem hun griefde:
Hen wandelde wysheid en zuinigheid voor.

't Aenbedene wicht was een schat voor hun harten.
Zy waekten, zy zwoegden en kweekten de spruit.
Nooit werden die braven in 't stormen der smarten
Den yzeren klauwe der wanhoop ten buit.

En nog oversneeuwde geen grysheid hun hairen,
Reeds mogten ze, in lachenden bloei, om hun stoel
Tot zeven beminnende kindren vergaêren,
Vol deugden en hartelyk liefdegevoel.

Zoo leent gy de hand waer de braefheid moog' smeeken,
Zoo zegent gy de echt door de liefde versierd,
Maer gram zult gy, Hemel, op boozen u wreken,
Waer 't monster der tweedragt zyn fakkelen zwiert.

Nieuwjaerwensch.
1849.

Geweken is het gruweljaer
Van oproer en van ramp.
Het drukte ons heil en handel zwaer,
By wreeden volkenramp.

Gy, die van daeg zyn loopbaen sluit,
En uw geboort verkondt,
O Nieuwjaer, wisch dit schrikpad uit;
Doof krygsrumoer en lont!

Europa rookt van burgerbloed,
Dat van de zwaerden droop,
Gezwaeid door wrok en beulenmoed
Van d'uitgebroken hoop.

Hervormingsgeest voert dolheid aen,
   En rukt de troonen om.
Wys gy der Vryheid echte baen,
   En steun haer heiligdom.

Sla neêr den moed, die slechts ontbrandt
   Uit broedernyd of wraek:
Steun hem, die voor het vaderland
   Ter wachte sta en waek'.

Schenk aen 't altaer zyn majesteit
   En reine hemelmagt -
Den volken trouw en vroed beleid -
   Den vorsten wysheidskracht.

Zoo stort ge uit uwe hand den schat
   Der rust, met vaderoog.
't Is daerom dat ons harte bad,
   Wen de angst ons tegenvloog.

Niet strafloos rende ons 't oproer toe
   Met Vrankryks yzren staf.
Het vond hier ban en geeselroê
   Voor 't ons gedolven graf.

Blink uit, en schitter boven 't hoofd,
O Nieuwjaer, van het oord,
Dat elk om burgergrootheid looft,
Waer vrede zoet bekoort.

Omglans den Belg, die aen heel de aerd'
Dit edel voorbeeld schonk,
En vorst en volkseer hield bewaerd,
Toen alles schokte en zonk.

Herschep het kwynend volksbestaen,
Leg d'oproergeest aen band,
En voert des handels heilstroom aen,
Tot steun van 't vaderland!

Landbouw.

De winter vlugt,
Zoo lang geducht
Om zyn gevreesde slagen.
Het groen versiert de hagen;
't Geboomte staet
In bloemgewaed,
De vooglen zyn aen 't zingen,
De blyde schaepjes springen.

Naer 't lachend veld
Is 't volk gesneld
En duizend armen roeren
Die spitten, delven, voeren.

De milde koe
Draeft, bly te moê,
De vette weide binnen,
Dien lusthof der boerinnen.

De vlugge vlyt
Zal wyd en zyd
Ras vruchtbaerheid doen pronken.
De warme zonnevonken
Bezielen 't veld
Dat groent en zwelt.
In overvloed zal 't koren
Den akkerman behooren.

De boerewoon
Is net en schoon.
Al van den rooden morgen
Zijn vrouw en meid aen 't zorgen.
Het vuertje laeit,
De keerne draeit,
En stande en emmers blinken;
Het jonge vêe krygt drinken.

De boterschat
Moet naer de stad
Met d'opgepronkten wagen:
Die lust der lekkre magen,

Zoo geel, zoo net
Ten toog gezet,
Doet rijken handel drijven,
En baert ons gouden schyven.

De dag snelt aen
Die 't rype graen
Voor piek en seis doet vallen.
Dan mogen liedren schallen.
By zweet en last,
Doet boer en gast
Den oogst ter schure rollen
Om tas en schelf te vollen.

Dan lacht de boer,
En rond den vloer
Zyn klein en groot aen 't dansen.
En als de sterren glansen,
Is 't kerremis:
Men drinkt eens frisch,
En elk is bly gezeten
Om lekkre wafels te eten.

Het Vlaemsche meisje.

De lieve spraek die moeder zong,
Wanneer geen kus of lach my dwong
Den kinderkreet te stillen,
Die lieve spraek
Is myn vermaek:
Ik offer ze aen geen grillen.

Den vlaemschen jongling staet het schoon
Te spreken in haer mannentoon:
Zijn woorden gelden eeden.
Het voorgeslacht,
Vol eigen kracht,
Liet hem en tael en zeden.

Een basterdbelg geeft my verdriet.
Dat is de ware broeder niet,
Die Frankryks aep wil wezen.
Neen, 'k wil geen man
Die enkel kan
Romans en oop'raes lezen.

Als zulk een knaep van liefde praet,
Is 't al gebabbel valsch en kwaed.
Wat zou hy edel denken,
Die 't vreemde mint,
En, vreemdgezind,
Geene eer aen 't vlaemsch wil schenken?

Wat weet hy dat op dezen grond
Ooit vaderlandsche grootheid stond;
Dat hier een leger helden
In vroeger tyd,
By d'eerestryd,
Mogt boven Cesar gelden?

Wanneer gevaer het land genaekt,
En elke borst van toren blaekt
Om vreemden te vergruisen,
Wil de arme bloed
Straks kort en goed
Naer 't vreemde stil verhuizen.

Neen, aen myn haerdsteê zitte nooit
Een vlaemsche man, naer 't fransch verplooid!
Ik eer den vaderlander,
Om eedlen zin
En trouwe min:
Dien wil ik en geen ander'.

De visscher en de landman.

't Was zomer; 't koeltje vloog, op ligte vlerk, aen strand.
Een jonge visscher dreef zyn volle schuit naer 't land,
En zong een vrolyk lied, by 't klieven van de baren,
Vol vreugde dat hy mogt een ryke vangst vergâren:
‘Ik heb een schat gevischt voor myn geliefd gezin;
O, als 't myn vrouwtje ziet, hoe lacht ze om dat gewin!
Aen zeven kindren heeft zy 't kostje te bezorgen,
En 't kleinste schaepje ligt in 't wiegje nog verborgen.
'k Bemin myn Lena zoo: hoe goedig is heur hart,
Zoo lydzaem in 't verdriet, zoo moedig in de smart!
Ach! dezen winter moest zy hongersnood beproeven;
Nog las geen buer op haer gelaet het diep bedroeven;
Geen mensch wist ons gebrek. Het was de wil van God,
Dat onze Landheer haest bekend werd met ons lot.

Hy die zoo gul en goed de schaemlen zoekt te helpen,
Wilde ook, vol medely, ons bitter lyden stelpen.
Dank, Hemel! dat een vangst zoo schoon my mogt geschiên.
'k Zal d'allerbesten visch aen onzen redder biên.
Die groote lekkre griet kwam in myn net geschoten,
Als wist ze dat haer kost ter keurspys is der grooten.
Haer bied ik ten geschenk; het is gering, maer goed
Neemt onze heer het aen, terwyl hy vriendlyk groet.'
Hier staekt de visscher; zyn oud liedje wordt hernomen,
En gunstig jaegt de wind zyn bootje door de stroomen.
Hy komt aen land en, schoon van 't lastig zwoegen moê,
Voert hy de korven dra naer vrouw en kindren toe,
Die, om zyn komst verblyd, aen hals en knieën hangen,
En kus en zegen van zyn vaderliefde ontvangen.

Zyn Lena heeft met spoed het vuertjen aengeleid;
De koffy staet al klaer, de aerdappel is bereid;
Zy kookt een visch er by dien saus zal overvlieten:
't Is kermis binnen huis. Maer vóor hy 't kan genieten,
Moet hy den Landheer zien en offren zyn geschenk.
In 't zindlyk zondagskleed staet hy daer op een wenk.
De groote lekkre griet wordt uitgezocht; en blyde
Vertrekt hy, schuiflend, met een korfjen aen zyn zyde.

't Ryst ginder voor zyn oog, 't geliefde landkasteel,
Dat naest de duinen pronkt, de Panne ten juweel!
Hy reikhalst, als mogt hy zyn jonste reeds betoonen,
En 's heeren weldâen met den dank van 't hart beloonen!

Hy nadert vast; maer zie, een gryze, een akkerman
Ontmoet hem: ‘Waer zoo bly naertoe, Leander, dan?’
Zoo spreekt de buerman, in het beste kleed gesteken.
‘'k Ga onzen Landheer zien, is 't antwoord; 'k moet hem spreken.’ -
‘Vriend lief, hy 's ver van hier; wel hoe! gy weet dan niet,
Wat feest Dixmude thans aen onzen Landheer biedt?
Reeds lange deed heel 't oord die blyde tyding hooren.
'k Verlaet myn klavers en myn afgesneden koren,
Dat nu getast moest zyn, om ook daerheen te gaen.
Ik ben op weg; welnu, kom volg my op de baen.
Weet, onze goede heer heeft zynen stadgenooten
Een liefelyken hof tot wandeling ontsloten;
't Is op dien grond dat hy geboren is. Het volk
Kent daer zyn deugden ook. Als dauw, die uit de wolk
Gevallen, droppen spreidt, na 't duister is geweken,
Zoo mildryk deelt zyn hand zyn weldâen aen die streken.
Dixmude, dat hem mint, viert t'zyner eer dat feest;
Zyn burgers zyn nog nooit hoovaerdiger geweest.’
De visscher keert naer huis, en meldt dit zyner vrouwe:
‘Ga! dat uw vrolyk oog, zegt ze, ook dit feest aenschouwe!
Als vader Jaek daerheen wil sukklen op zyn stok,
Is 't wel uit liefde voor den Landheer. Ik vertrok
Met beide, mogt ik hier maer van myn kleinen scheiden.
Vaerwel, Leander; God wil u en Jaek geleiden!’

De visscher, jong en frisch, treedt moedig op de baen;
De grysaerd volgt hem traeg, en vangt den kout dus aen:

‘Geen wonder, buerman, dat ik liefde en achting voede,
Voor onzen Landheer, hy die in den nood my hoedde;
'k Ben op myn ouden dag door zyne mildheid ryk.
Al beve ik op myn kruk, 'k geef van myn harte blyk.
'k Wil hem op 't feest gaen zien, in aller vreugde deelen.
Hy ook bezoekt ons gul, als onder 't moezelspelen
En tromgerommel, 't hupplend landvolk kermis viert,
En oud en jong alom in boeredansen zwiert.
Hy lacht ze hartig toe, die blyde veldvermaken,
En smaekt ook stille vreugd als wy die vreugden smaken.’
Nu zegt Leander: ‘Eens was 't visschersvolk vergaêrd
Op zyn patroonfeest: elk had 't penningsken gespaerd
Om saêm ten dans te gaen, den arbeid gansch vergeten.
Wy dansten op het strand, en, hoog op 't duin gezeten,
Speelde ons het visscherslied onze oude vedelaer.
't Was kermis op 't kasteel; maer onze heer liet daer
Het prachtig gastmael, om op onze rei te staren,
En dat gezicht kon hem de zoetste weelde baren,
Terwyl de zomerzon haer warme stralen schoot,
Maer 't wasemen der zee 't verfrisschend koeltje bood.’
De weg is ongemerkt reeds afgelegd; de vrinden
Zyn op Dixmudes grond, waer zy den Landheer vinden,
Wien al de burgers liefde en eerbetuiging biên;
Hy is de held van 't feest, op wien alle oogen zien.
Beminlyk, zonder trots, gelyk de bloem der dalen,
Kan op zyn gul gelaet het hart zyn waerde malen;
Elk stadgenoot ziet hy als vriend of broeder aen,
En heilig is hem 't erf waerop zyn wieg mogt staen,

Stads toren doet nu fier het fladdrend wimpel waeijen.
De landman staekt zyn werk, verlaet het korenmaeijen;
De schaper laet zyn kudde; en 't boeremeisje tooit
Zich op, met linten en met kanten fyn geplooid
Om 't aangezicht; heur hals mag met een ketting pronken
Waer 't gouden hart aen hangt, van moeder haer geschonken.
De boerejongmans, opgeschikt in 't laken kleed,
Zyn moedig 't dorp ontsnapt. Vry van behoefte en leed,
Gaen de armen ook ten feest; de vader, 't lyf gedoken
In kael, gescheurde vest en 't korte pypje aen 't rooken;
De moeder hoogst verblyd, haer kleinen aen de hand,
Wie lompen dekken, volgt hem blootvoets op door 't zand.

Maer 't klokgebom gaet op, 't geschut wordt losgeschoten;
De stad pronkt als een veld met loof, de stadgenooten
Zyn saêmgestroomd; elk strooit gebloemte en blaedren rond;
Een groot muzykkoor heft zyn klanken aen. Deez' stond
Waeit met den volsten zwier de feestvlag op den toren;
De volkskreet doet op eens alom zich daevrend hooren.
Het sein der aenkomst van den saemgeschikten stoet
Wekt by dit burgerfeest dien luiden welkomgroet.
Een stadgenootenpaer, die 't kunststael weder wekte
In 't leven, welker naem het land tot roem verstrekte,
Van Poucke en Vanden Berghe, in broederhand gesnoerd,
Wordt aen het hoofd der schaer in zege rondgevoerd.
Van Poucke, de eedle Belg, die 't graf Palfyns bekroonde
Met roemryk beitelwerk, en deugd met weldâen loonde.

En Vanden Berghe, die in hooggeklommen nood,
Het liefst by 't bed van stroo zyn hulpe kunstryk bood.
De lusttuin wacht hen af, om ze in de nis te ontvangen,
En lieflyk pronken zy met eikenloof omhangen!
De breede schaer stapt voort; het groen paleis ontsluit
Zyne yzren hekdeur, 't paer wordt plegtiglyk vooruit
Gebragt op de eereplaets; men galmt hun hymnen tegen;
Maer al de takken van het hoog geboomt bewegen:
Daer wieglen vogels op, in zwermen neêrgedaeld.
't Is 't nachtegalenkoor, dat op de takken praelt,
En in vereenden zang hem groet met liefdeklanken,
Wien al 't Dixmudsche volk den prachthof heeft te danken,
Die, als de pronk der stad, haer nieuwe waerde schenkt,
En, als 't bekoorlyk veld, tot landgenieting wenkt.

De zonnegloed dooft uit; het dunne gaes der dampen
Zinkt neder, en bedekt deze aerd' met valen nacht.
De stad verdryft dien met een talloos heir van lampen,
Wier lichten tintlen als de ontwaekte starrenwacht.
De burger wil daerin de erkentenis uit doen blinken.
De volkshoop dryft en stroomt de markt en straten door;
Weêr komt de toonkunst aen, wier galmen helder klinken;
Het pekvuer slaet in vlam en klimt. Nu wordt in koor,
By dansen en gejuich, de volkszang aengeheven,
Terwyl, naer vlaemsch gebruik, de blyheid overal
't Geliefde graenvocht in de feestbokael doet beven,
En de echo wederkaetst van verre 't volksgeschal.

Maer in den rang gesneld der woelge burgerscharen,
Viert ook Leander feest met onbekrompen lust,
En zingt en klinkt by 't volk. Met stille vreugdgebaren,
Beschouwt de grysaerd 't feest, die op een zitbank rust:
‘Vaerwel, roept hy, ik voel aen u myn ziele snoeren,
Geliefd Dixmude, ik prys uw echten vlaemschen geest:
Gy kunt my treffen en myn teedre ziel vervoeren.
Vaerwel, 'k ben zalig op uw waerden grond geweest!’

Hy wenkt Leander uit de menigt die, verzonken
In feestgenot, niet merkt dat de uchtendstar heur vonken
Dra schiet. De grysaerd wil naer huis: ‘Kom, buerman, voort!
Ons hart heeft veel gesmaekt; terug nu naer het oord,
Waer wy eerlang den vriend van onze streek zien keeren.’ -
Ligt mag ik morgen hem myn klein geschenk vereeren.
O wierde 't waerheid wat ik hoop! kom, laet ons vliên!
Zoo zegt Leander, 'k zal zoo gul myn offer biên.’ -
‘Hoop vast, o buerman, niet te lang zal hy vertoeven.
Aen rustig landgenot heeft zulk een man behoeven.
Hy mint het grootsch tooneel dat ons de schepping biedt:
Want steedsche grootheid boeit zyn vrye ziele niet.’
De dageraed klaert op; zy naken Veurnes vesten;
De Panne ryst van ver uit hare zeegewesten.
De visscher ziet zyn hutje en snelt er vrolyk in.
De landman, moê en mat, naekt trager zyn gezin,
En beiden, met een hart vol teederheid, verhalen
Wat zy al mogten zien, wat eer op hem mogt dalen,

Wien zy, met hart en ziel, zoo nauw zyn aengekleefd,
En die aen klein en groot een roerend voorbeeld geeft.
Wanneer soms de avondstar de buren saêmvergadert,
En die twee reizers in hun midden zyn genaderd,
Vernieuwen beî 't verhael met schilderenden kout,
Terwyl de zilvren maen 't gezelschap zacht beschouwt,
En allen luistren toe, als 't oor dat eerst de akkoorden
Der boschkoralen hoort, in pas hergroenende oorden.
Zy bidden innig: ‘God! spaer lang dien goeden heer;
Stort op hem zegen, als verkwikbren regen, neêr!’

Weverslied.

Ik weef met vreugd, ik weef met vlyt.
Men zegt: ‘Wat is 't een slechte tyd,
Geen winste meer; de werkman zucht
En de armoê zetelt in 't gehucht.’
Myn schietspoel vliegt; de tik tak slaet
Van 's morgens vroeg tot 's avonds laet.

Refrein.

'k Weef lustig en rustig al klepperend voort
En zing met dien raetlenden klets, klets akkoord.
Te weven, te weven, te weven,
Ja, dat is de vreugde van 't leven!
'k Win 't eerelyk brood wel voor zeven.

Myn huisje is lief en rein, maer kleen.
En lyden? o, ik ken er geen.
Ik heb een vrouwtje braef en goed
Die altyd arbeidt, welgemoed.
Zy spint haer draden sterk en fyn:
Geen zyde zelv' kan schooner zyn.

Weg met katoen, die kale stof!
Elk geeft aen 't vlaemsche lynwaed lof.
Zie 't garen hemde fyn geplooid
Dat borst en hals zoo deftig tooit.
't Verfrischt, en is het rykst sieraed
Van die ten dans of kermis gaet.

Men zegt: ‘Eens had elk geld in 't zak
Toen zich de boer in 't lynwaed stak,
En kwam de lieve zondag aen
De wever mogt om 't pintje gaen,
Of spelen in de bolparty.
Die goede tyd is lang voorby!’

Ik zeg: al is 't geen goede tyd,
Wy zyn niet al onz' pluimen kwyt.
Het vlas en garen gaen ons meê;
Wy weven by de zoete vreê.
Ik leef als de eerste boer van 't land.
't Is 't weven dat de kroone spant.

De spinster.

Ik ben reeds vlytig opgestaen
Voor 't wekkend kraeijen van den haen.
't Is al aen kant;
Myn vuertje brandt,
Het water kookt,
De koffy rookt.
Welaen, weêr vlug aen 't spinnen!
'k Zal moeder 't kostje winnen.

Refrein.

Ik vat den draed
En, raetlend, slaet
En snort en ronkt myn vliegend wiel.
Dat is de wellust van myn ziel.
'k Spin, zingend, uit den vlassen bol,
In vliegensvlugt 't bobyntje vol.

Al werk ik meest tot in den nacht,
Dat slaven valt my zoet en zacht.
Myn draedjes zyn
Zoo rond, zoo fyn,
Zoo glad en schoon.
Een milde loon
Wordt my daervoor gegeven;
Dat doet my lustig leven.

Door my is 't dat de kant ontstaet,
Die ryke tooi van 't schoonst gewaed,
En 't lynwaeddoek,
Zoo sterk en kloek.
Myn hertje lacht,
Als ik de pracht
Van 't linnenkleed zie zwieren
Dat juffers mag versieren.

Geen warme kleedren om de leên,
Geen lieve kousjes om het been,
Wrocht ik geen draed
Voor steek of naed.
De lekkre visch,
Hoe slim hy is,
Als hy in 't net blyft hangen,
Wordt door myn draed gevangen.

Zing, weverken, zing op 't getouw,
De spinster werkt voor u getrouw:
Zy kookt en wascht,
En spoelt en plast
Tot hare draên
Als zyde staen.
Dat doet u vrolyk weven
En kunstig lynwaed geven.

De zoete hoop op mild gewin
Stort my een vasten yver in.
Geen stal noch koe
Behoort ons toe,
Geen kleene schelf,
Geen geitje zelf;
Doch, mag myn spinwiel ronken,
My wordt geluk geschonken.

Het geluk.

‘Hoe veel gelukkigen die zich in 't lot verblyden!
Vreugd, grootheid en fortuin, 't vleit alles hen alleen.’
Zoo klaegde aen 't Godendom een sterveling zyn lyden.
‘Spreek, riep een hemelstem: wat eischen uw gebeên?
Vier wenschen moogt gy vormen.’
Wat vreugde wil zyn borst bestormen!
Zyn eerst gepeins is goud.
‘Geen overhaesting; 't goud is blinkend, maer kan krenken.’
Hy durft niet langer daeraen denken.
Hy vraegt... o neen, hy zwygt, mistrouwt
Zich zelven, zoekt, doorpeinst... wat kiest hy voor geschenken?
Half bang, door wysheid half verstout,

Vraegt hy de deugd alleen. Dra streelt hem dat genieten,
Geboren uit de deugd, ook onder zielverdrieten.
Geene ydle zucht bestrydt voortaen zyn stil gemoed.
Hy smaekt volop des levens zoet.
‘O Goden (roept hy uit), vergeeft myn klagten.
Behoudt uw schatten vry; de deugd, zie daer 't genot
Dat ik alleenig blyf betrachten:
Wie haer bezit, bezit het beste lot.’

De kantwerkster.

Al woon ik onder 't dak van riet,
Ik zing: de kommer stoort my niet.
Ik wil als 't bietje leven,
Van bloem tot bloem aen 't zweven
Of spelend in de koolzaedvrucht.
My ook geeft de iever zoet genucht.

Refrein.

Il zwier en zwaei
En draei
De ligte boutjes keer om keer,
En kaets die rustloos heen en weêr,
En onder 't schonden myner hand,
Ontstaet de vlaemsche kant.

Ik make schoon gebloemt, en 't zwiert,
Met tak en blâren opgesierd.
   Zie 't roosje dat daer buiten
   Zyn knopje mag ontsluiten,
Ontsluit het onder myne hand
En bloeit verleidend als op 't land.

Ons kantwerk, keurig uitgewrocht,
Wordt sterk door Engeland gezocht,
   Door Vrankryk luid geprezen.
   Wat kan er schooner wezen?
Geen meisje, neen, hoe lief het zy,
Of 't zet haer nieuwe schoonheid by.

Wanneer de bruid naer 't altaer gaet,
In wit satynen feestgewaed,
   Van ryk gesteent omblonken,
   Wat eer wordt haer geschonken,
Omzwiert geen schoone kant haer kleed,
Geen schoone kant, zoo fyn als breed?

Elk pryst die kostelyke dragt.
Ja, juffers, pronkt op zulke pracht.
   Versiert de kant uw leden
   Wat zachte aenvalligheden!
Hy siert ook onze koningin;
Zy stelt er eer en luister in.

Ik werke dag en nacht vol vlyt,
Al spoedig komt de kermistyd.
'k Laet dan een kleedje maken
En schoentjes uit fyn laken.
Dan moet myn schoonste kantje er aen,
Om aen myn beste muts te staen.

Dan komt er ligt ook lekkre visch
En sappig vleesch op onzen disch.
De aerdappel lacht ons tegen
En, ja, tot milder zegen,
Brengt dan het speldewerkgewin
Nog koekebrood en koffy in.

De potbakker.

Draei op, myn wielken, vlug of stil!
Beweeg uw zwaei naer mynen wil.
'k Vat d'aerden klomp,
Hoe styf en lomp,
En draei hem tot een fraei fatsoen;
Dat kan myn hand zoo kunstig doen;
Ja, in een wenk staet daer voor 't oog
Elk potje keurig-lief ten toog.

Refrein.

Zingt, makkers, zingt een lustig lied!
Den slechten tyd ontzien wy niet.
Want onze kunst kan nooit vergaen
Zoo lang er huis of hut zal staen.

De slid is kleen, 't vernuft is groof.
Hier stampt een knaep het blinkend lood;
Daer schaeft een man
Plateel of kan;
Een andre kneedt den kleien bol,
Of steekt den warmen oven vol.
't Verloodsel stuift alreeds nu zacht
De potjes rond, die 't vuer verwacht.

Hoe schamel was de aloude tyd!
Hy wist nog van geen vette klyt.
Vrouw Eva had
Geen aerden schat,
Van pint of schotel, plat of rond,
Die met gebraed op tafel stond,
En Adam dronk met zyn gezin
Uit holle handen 't water in.

Nu staen in ieder keuken daer
Myn geestige aerden potjes klaer.
Die keukentooi,
Zoo net en mooi,
Kookt zuer en zoet tot beste spys;
Wat slimmert koopre ketels pryz',
Zy dienen der gezondheid niet.
Geen aerden pot die gift ons biedt.

Hier arbeidt elk met lust en moed.
Ons welzyn komt van 't aerden goed.
De handel leeft
Die werk ons geeft
En ook van ryken wordt bemind.
Het aerdewerk is de oude vrind
Van 't schamel huis; wat nood valt zuer
Als 't koffypotje staet op 't vuer?

De boerevrouw, als eerst gerief,
Heeft welgebakken teelen lief.
Zy pronken schoon
In hare woon
Met lekkre melk, die, geel en vet,
Den keldervloer is rondgezet.
Daer dikt de milde boter in.
En dat is boeren ryk gewin!

Arme moeder.

Wat wil uw droevig hartje vragen?
Wat zoekt gy in der wilgen top?
Ja, duifje, klaeg: 't past u te klagen;
Natuer gaf u den treurtoon op.

Vergeefs doorzocht gy al 't gebladert,
By morgenglans en avondrood;
Geen gâ, noch jongsken meer die nadert:
Zy vielen onder 's jagers lood.

Steeds eenzaem keert ge in 't nestje weder,
Door u eens vrolyk opgebouwd.
Gy strykt de lamme vlerkjes neder,
En uwe klagt bedroeft het woud.

Ween, duifje!.... 't Doet my goed dat weenen:
Ik zocht u op in 't diepe bosch.
Steeds eenzaem, wil ik my vereenen
Aen uw geschrei op 't bed van mos.

Ik dool, als gy, door weide en velden;
Ik zoek vergeefs, ik zucht alom.
Ik wil myn leed den woude melden,
En zie by 't minst geritsel om.

In ieder takje, door de winden
Verschud, hoor ik pen voetstap aen,
En meen myn kindje weêr te vinden,
Dat God zoo vroeg deed henengaen.

*

'k Wil ieder blyde moeder naken,
Die op haer meisje pronkt: myn mond
Drukt warme kusjes op haer kaken,
Alsof ik Ada wedervond.

Ik wil, als 't zoet gety' der roozen
Den kindertroep vergaêrt in 't gras,
In een van haer myn telge kozen,
Die eens by 't spel zoo lustig was.

Elk speelgenootje boeit myn blikken,
By 't blanke kleed en 't blonde hair,
Neêrkronklend in satynen strikken;
In elk dier englen vind ik haer!

Ach, die te korte moederdroomen
Verzwinden: eenzaem ben ik weêr,
Maer voel den traen der hope stroomen
En heffe 't oog tot God den Heer.

Haer zie ik ginds, op zilvren wieken
Aen 't wemelen, die op my wacht.
Heur lach groet me in elk morgenkrieken,
In ieder sterreken der nacht.

Daer zal ook eenmael God my leiden.
O graf, ontbind my van de smart!
'k Zal minnende armen openbreiden,
En sluiten Ada weêr aen 't hart.

Schilderkunst.

O Schilderkunst, u minnen wy:
Uw tael is zichtbre poëzy.
Uw vlug penseel
Stort op 't panneel
De vlam van ziel en leven,
Die schoone beelden blyft doorzweven.

Koor.

Wy melden 't fier!
Het licht rees hier
Aen Rubens vonk ontsteken;
Hy deed natuer
Vol kracht en vuer
Aen de oogen treffend spreken.

Van Eyck, hier blonk uw Christengeest.
Teniers schiep boerendans en feest
Op 't aedmend doek,
't Nog levend boek
Van 't geestig kermisvieren,
Waer liefde en vreugd te samen zwieren.

De roem van Rome vonkelt uit,
Als Antwerp 't heiligdom ontsluit,
Waer Godes zoon,
Zoo godlyk schoon
Door Rubens hangt te gloren,
Die ons zyn laetsten snik laet hooren!

Pronk, vaderland, met fiere borst!
Uw roem daegde uit dien Schildervorst.
Wees op zyn school,
Als 't Kapitool
Op Raphaël, hoovaerdig:
Gy blyft heur schoon- en grootheid waerdig.

Bouwkunst.

Niet langer staet in 't woud,
Van schamel leem gebouwd,
De kleene hut,
Die schaers beschut
Voor koude en regenvlagen.
De Belg leeft vol behagen
In 't steenen huis,
Dat stroomgebruis
En woesten storm kan tergen
En stille rust verbergen.

De steden klommen op
Met kerk en torentop,
En overal
In dorp en dal

Wil zich beschaving zetten,
By vryheid, orde et wetten.
De Bouwkunst rees
En schiep, en wees
Den weg aen kunst en vinding
Ter nutte stamverbinding.

Paleizen ryzen hoog,
Met stoutgeslagen boog.
Hun trotsche kruin
Staet als de duin
Die buigen kan noch zinken.
In orde en eenheid blinken
Vernuft en smaek,
En zinvermaek
Ontluikt uit al dat pralen
Van galery en zalen.

De geest die u ontsteekt
En in uw plannen spreekt,
Is door den Heer,
't Vernuft ter eer,
U, Bouwkunst, ingedreven:
Zyn templen staen verheven
Vol majesteit
Door uw beleid.
Daer knielen wy bewogen,
Verbaesd door uw vermogen.

Grafkrans voor Petronella Moens.

Wat sombre maer dreunt my in de ooren?
Is 't waerheid? heeft de dood myn kunstvriendin geveld?
Ja, heerlyk praelt ze in hooger kooren,
Waer 't Englenheir haer deugden meldt.
O, weenen wy niet dwaes om die ons heeft begeven,
Hoe wreed 't ons harte neêr moog' slaen!
Zy wisselde dit brooze leven
Voor 't eindloos-zalige bestaen.
In stroomen lichts mag zy nu zweven.
De goede Godheid sprak haer: ‘Zie!’
Ze ontsloot het oog en zag der schepping harmonie.

Dit denkbeeld, kan 't myn hart verkoelen?...
Neen! stroomt, myn tranen, breekt uit volgekropte hart,
En heelt, kunt gy, het diep gevoelen
Van myn onheelbre zielesmart.
Ja, 'k zal, o dierbre Moens, oneindig om u treuren:
Ik zag, met onbeschryfbre vreugd,
My uwer vriendschap waerdig keuren.
'k Aenbad uw kunst, ik eerde uw deugd,
En schetste zelv' met ryker kleuren,
Wanneer uw hand 't penseel my gaf.
Helaes! die troost, die vreugd, 't zonk al met u in 't graf!

Gy kwaemt zoo vaek myn druk te stade.
Ik werd uw zielsvriendin. Hoe wreed de ramp myn ziel
Met zwarten weemoed overlaedde,
Wat helsche nacht rondom my viel,
Een troostingryke strael mogt op myn citer zinken,
Toen gy my liefde en laefnis bood.
Gy deed de tael my tegenklinken,
Die balsem in myn wonden goot.
'k Zag dan een sprankje heils weêr blinken,
Ontvonkeld door uw dierbre gunst,
En 't vaderlandsch verdriet week voor 't genot der kunst.

'k Mogt - ach, zoo ver van u gescheiden -
U, in verbeelding slechts, een dankbre omhelzing biên,
En bleef het zalig uer verbeiden
Dat in uwe armen my zou zien.

En nu? - mag ik nu eens het dierbaer Holland groeten,
Voor teeder zusterlyk onthael,
Moet ik uw somber graf ontmoeten!
God ziet hoe troostloos ik hier dwael.
Niets kan my uw gemis verzoeten;
'k Vraeg, 'k zoek u, nooit genoeg beschreid,
En niets, niets vind ik dan de smart en de eenzaemheid.

Niet feller voelde Paul zich schokken,
De troostelooze Paul, aen de opgeruide zee,
Die hem zyn liefste had onttrokken.
Geen laefnis voor zyn nypend wee,
By 't dalen van den nacht, by 't ryzen van den morgen:
‘Virginia, geliefde, keer!
(Riep hy, bestormd door duizend zorgen)
'k Bemin u altyd even teêr.
O zee, wat houdt gy haer verborgen?’
Maer, ach! wat antwoord geeft de vloed? -
Hy spoelt de dierbre voor zyn' sidderenden voet!

Had ik uw sterfbed mogen naken,
Ik had met kus op kus u 't jongst vaerwel geboôn;
'k Had aen uw sponde blyven waken,
Tot gy den jammer waert ontvloôn;
'k Had d'onverbidbren dood zyn offer zien bestryden,
En by dien toestand overdacht:
‘Gelukkig, die der deugd zich wydden!
Hun jongste slaep is kalm en zacht.’

Zoo leerde ik van u moedig lyden,
Wen 't doodzweet op myn wang ook beeft,
En my een teedren vriend den jongsten handdruk geeft.

Zeg, dierbre, zeg wat bron van weelde,
In bovenzonsche sfeer, voor brave zielen vliet!
Al 't schoon, dat zich uw geest verbeeldde
In 't helderst licht, beschouwt ge 't niet?
Zeg my, zeg aen 't heelal of groote Newton faelde,
Toen hy van aerde, zon en maen
De onzichtbre schikking heerlyk maelde?
Heeft Keppler 't godlyk plan geraên,
Toen hy der starren loop bepaelde?
Zeg, werd in 't einde uw blik verzaed,
Waer gy de gouden harp der Serafynen slaet?

Verhef u, Holland, op haer glorie!
Wat vrouwen ook Euroop om dichtvermogen roemt,
Nooit heeft zy, in haer kunsthistorie,
Een grooter wonder opgenoemd.
Mogt haer geleerdheid roem en eerbied tot zich trekken,
Door eedle zielshoedanigheên
Moest zy ook ieders achting wekken.
Waer zy, door 't onheil zelv' bestreên,
Den lyder kon ten troost verstrekken,
Ontsloot zy gul haer zustermin,
En 't dichterlyke hart dronk zuivren wellust in.

Al zag zy 't donker haer omgeven,
Licht was het in haer ziel, gelyk haer zang zoo schoon.
Wat zy nooit voor haer oog zag leven,
Verzinlykt en bezielt haer toon.
Schoon nooit haer duister oog in 's minnaers oog kon lezen,
Schept zy een' lieven lonk en lach
En 't warmst gevoel op Damons wezen,
Toen hy zyn liefste Fillis zag,
En 't minnevuer voelde opgerezen.
Wat onschuldsblosje siert de maegd,
Als hy die liefde tuigt, en 't eerste kusje vraegt!

Ik juich, als ze op de gouden snaren
De grootsche daên bezingt van Tromp of Barneveld;
Ik ril, als zy 't op dolle baren
Gezweepte schip voor oogen stelt.
Ik voel myn ziel geraekt, doet zy een weesje zuchten
En maelt ze een droeve weduwvrouw,
Die al haer hoop en troost zag vlugten,
'k Verzink met haer in diepen rouw;
Maer schildert zy Pomona's vruchten,
't Heil, dat elk jaergetyde biedt,
't Is reine zaligheid die van haer speeltuig vliet.

Genoeg! zy heeft het loon verworven
Den braven sterveling in 's Heeren ryk bereid;
Ze is met een vast geloof gestorven,
Beducht voor graf noch eeuwigheid.

Die kracht had Jezus' leer haer om het hart geklonken:
Wie, meer dan Moens, betrouwde op God?
Wie heeft in deugd meer uitgeblonken,
Geteisterd door het wrangste lot?
Maer thans is haer meer heils geschonken:
Haer drukt geen droeve blindheid meer,
En 't nu verhelderd oog blikt op ons, juichend, neêr.

Visscherslied.

Bruis, zwalpend nat,
En stuif en spat
Ons boven 't hoofd.
Gy dooft of rooft
Geen visschersmoed.
Hoe zeer gy woedt,
Wy deinzen niet
Voor 't windgebied,
Maer vliegen stout
Door 't woelend zout.

Refrein.

Wy geven vrouw en kind de hand
En zeilen vrolyk af van land,
Om vangst en winst te gaêren.
Ons lusthof zyn de baren.
Hoe zoet is 't rond te varen
Om lekkre visch te gaêren!

Na stormgeluid
Dryft weêr de schuit
Al zachtjes voort.
Dra vliegt aen boord
Elk wakkre gast
Aen werk en last,
En grypt en spant,
Met rappe hand,
De netten uit
Naer vangst en buit.

Als 't goed geval
De korven al
Vol visch doet laên,
Vliegt blydschap aen.
De roomer klinkt
En lustig drinkt,
Als een soldaet,
Dan elke maet.
Een haringschat
Ligt in elk vat.

En keeren wy
Van rampen vry,
O, dan is 't zoet
Voor ons gemoed,
Als 't land ons mag,
Na maend en dag

Het welkom biên,
En lading zien
Van kostbren visch
Die rykdom is.

Ons vrouwtje lacht
En pryst die vracht,
En kust en mint
Ons welgezind.
Zy braedt en kookt,
Het schouwtje rookt.
Ons heel gezin
Roept vreugden in
En viert om 't meest
Ons visschersfeest.

Soldatenlied.

Wy minnen vreugde, liefde en wyn,
Als 't vaderland in rust mag zyn;
Maer stuift de vyand aen,
Met zyne trotsche vaen,
De beker valt, de vreugde vlugt.
Vooruit! vooruit! weêrgalmt de lucht.
En, in gelederen geschaerd,
Zwaeit onze vuist een wrekend zwaerd.

Koor.

Wy siddren voor ons leven niet:
't Behoort aen vorst en vryheid;
Wy wagen 't, by een heldenlied,
Vol vaderlandsche blyheid.

Kraekt de oorlogsdonder in ons oor,
De Leeuw van Vlaendren vecht ons voor.
Als hy, briescht elk in moed
En vlamt naer zege en bloed.
Wy staen geplant op bres en wal;
Geen Belg die immer wanklen zal,
Waer hy den blik vol fierheid schiet,
En d'aenval met een wenk gebiedt.

Elk landgenoot is ons een vrind,
En wee die hem in ketens bindt!
Ons erf is bly en vry,
Vervreemd van dwinglandy.
Smaekt, Belgen, heil in uw gezin!
Voor u waekt onze broedermin.
Verjaegt alle angst en zielepyn:
Voor u is 't dat wy leeuwen zyn.

Hier is 't dat eenmael Breydel vocht,
Die met zyn bloed de vryheid kocht,
Toen Vlaendrens kleene magt
De fransche legerkracht
Van tachtig duizend krygers sloeg,
En helschen dwang en ramp verjoeg.
Dat bloed, 't geen ons ten erf behoort,
Dat bloed kookt in onze aedren voort.

Niet vruchtloos roept het voorgeslacht
Ons toe, van uit der graven nacht:
‘De vryheid of de dood!
Blyft Belgen stout en groot!’
Wy zweeren 't met geheven zwaerd:
‘Wy blyven, vaedren, uwer waerd.
Wy staen, als 't oorlogsvuer ontbrandt,
Wy staen voor vorst en vaderland.’

De twee kinderen.

Lieve kleenen, komt my nader,
Jonge kindren zonder vader,
Haest ook zonder moeder, God!
Bitter ween ik om uw lot.
'k Wil u troosten, 'k wil u kussen
Om myn eigen wee te sussen:
Maer myn harte lydt zoo fel.
Kindren, kent ge uw noodlot wel?

Weet gy dat ge, als brooze bladen,
Voortdryft op des levens paden,
Daer u 't ramplot nedersloeg
Van den stam die fier u droeg?
Ach! door stormen heen en vlagen
Zal de norsche wind u jagen,
Tot gy in uw bloei verkwynt,
En, als bloem en blad, verdwynt.

Welk een toekomst vol van rampen!
O, wat arm zal voor u kampen,
U behoeden voor dien slag?
Lieven, wat onzaelge dag
Heeft uw wiegjen overschenen!
Was 't om eindeloos te weenen
Dat gy de oogjes eerst ontsloot,
Als gy d'ouderkus genoot?

Koosde uw moeder u zoo teeder,
Zonk zoo dankend vader neder,
Klemmend u aen 't harte vast,
Pronkend op dien lieven last,
Om zoo duer dat heil te boeten,
Dat, by 't eerste levensgroeten,
Fladderend uw wiegje omgaf,
Onbekend met grief en graf?

Tyd van milde zaligheden,
Eens zoo vurig afgebeden,
Waer verzonkt gy, zoete tyd,
Die nu al hun heil versmyt,
In den dageraed van 't leven?
'k Sluit ze aen 't hart met innig beven:
Stort op hen uw zegen, Heer!
Voer ze in moeders armen weêr!

Wat aeklige beelden omzweven myne oogen!
Ik ben om u beî zoo beangst en bewogen;
Ik min u zoo teeder; ik beef voor uw lot;
Ja, 'k blyf u tot moeder: uw vader zy God!

Gy kunt nog de rampen der wees niet beseffen.
Indien gy, o God, ze ook in my wildet treffen,
Indien ook uw vinger my wenkte in uw schoot,
Wie deelde met hen dan het dagelyksch brood?

Vergeefs ware 't, troost van de wereld te bedelen.
Wat wacht de bedrukte van ryken of edelen?
Zy zyn zoo volzalig: zy spotten met pyn,
Als konden hun kindren geen weesjes ooit zyn.

Komt, kleenen, naest my op de knietjes gevallen;
Komt, bidt met my vurig den God van ons allen,
Dat ge opgroeit, door vleuglen der liefde bewaekt,
En spoedig weêr moeders omhelzingen smaekt.

Landmanslied.

Daer komt de Mei in 't roozenkleed!
Zy vraegt den landman zorg en zweet,
En roept hem op
Eer nog de top
Der bergen 't licht zie spelen.
Als rond u vooglen kwelen,
En 't haentje kraeit
En 't koeltje waeit,
Wien kan de slaep nog streelen?

Ik stap naer 't land met wakkre vlyt.
Volheerlyk is de morgentyd,
By 't geel verschiet,
Als 't veld gebiedt

Het paerd ten ploeg te voeren.
Als gy door 't loof komt loeren,
O jonge dag
Zoo lief, dan mag
Aen 't werk my luste snoeren.

Ik spit en delf het vruchtbaer land,
En op dien arbeid stort uw hand,
O Heere, goud;
Ja, duizendvoud
Geeft gy de zaden weder,
En zendt den zegen neder
Die groeijen doet
Tot overvloed.
Wat zyt ge mild en teeder!

Uw gunst verdryft van ons den nood,
En uit den vlaemschen akkerschoot
Vloeit handelschat
Voor dorp en stad.
Myn welvaert is ontsproten,
Heb ik, met huisgenooten,
Het rype graen
Blyde opgedaen
En op den tas gesloten.

Kleen is wel Belgie dat ons voedt,
Maer groot, der Belgen vlyt en moed.
En schuer en stal
Getuigen al
Wat oogst van korenairen
De landman kan vergaêren,
Die vruchtbaerheid
Voor 't land bereidt
Door werken en door sparen.

Ik zwoeg en ploeg, maer 't is my lust;
'k Wil werken tot de zonne rust.
Kom ik dan in
By myn gezin,
De vreugd van 't stille leven
Zal my belooning geven,
En ik vergeet
Daer zorg en zweet,
Van al myn kroost omgeven.

De melkster.

Een wakkre melkster ben ik, ja.
Ik zie al vroeg den kelder na.
Myn deuntje klinkt,
De huisraed blinkt,
En wit en glad
Is 't keernevat.
Dan stap ik bly ter weide
Waer 't koetje my verbeidde.

Refrein.

De vette melk plast schuimend neêr,
Die de emmers vol mag stroomen.
Ik zing myn vrolyk liedje weêr:
‘Dra zal myn liefste komen!

't Gevogelt ook ontvloog der rust,
En tjilpt en fluit en zingt met lust.
De blyde lent
Die roozen zendt
In 't groene kruid,
Zal my, als bruid,
Dit jaer een kransje geven,
Uit schoon gebloemt geweven.

Dat heeft de liefde my beloofd,
En telkens dat de zonne dooft,
Zegt dit de vrind
Die my bemint.
Dat vleit zoo zoet
Myn vol gemoed,
Met duizend lieve dingen.
Wat vreugde zal me omringen!

Al heb ik, schaemle, munt noch kruis,
Myn bruidegom heeft land en huis.
'k Zal op 't gemak,
Met geld in 't zak,
Als een boerin,
Verheugd van zin,
Dra kalf en koetje kweeken
En 't schaep in 't grasplein steken.

O lieve dag, snel spoedig aen
Die my ten echtaltaer laet gaen!
Myn hertje slaet;
Weêr 't avond laet
Zit hy naest my
Vol liefde, en bly
Zal ik een kus hem schenken.
Wie zoude er kwaed van denken?

Vaerwel.

Gy beeft op myn verbleekte lippen,
Zieltreffend woord! Myn tranenstroom
Verbiedt u van de tong te ontglippen.
Hy deinst, myn dichterlyke droom.
Ach! 'k heb uw snaren losgewrongen,
Die eens voor liefde en vriendschap zongen,
O lieve, vaderlandsche lier!
Gy moet myn grypend' arm ontzinken:
Er mag geen hartelied meer klinken;
Gebluscht moet 't dichterlyke vier.

Ik leg u af, bedauwd van tranen.
Vaerwel, ô laefbron van genot!
Wanneer myn levenszon moet tanen
Voere u een Engel meê naer God!

Daer, in Gods glansen ruimer ademend,
En u met vaster greep omvademend,
Verhef ik een verhoogde stem.
Die lieve hoop koom' my te stade!
O Almagt! roep my niet te spade:
Dat ras uw wenk myn ziel ontklemm'!

Laet my niet lang om 't voorwerp treuren,
Waeraen myn dichterziel zoo kleeft.
Poog klimop d'eikenboom te ontscheuren,
Het siddrend plantje bukt en sneeft.
De boschkorael, van liefde zwanger,
Verheft de veldmuzyk niet langer,
Wanneer zyn zomerlust verdooft.
Het teeder bloemtje valt ter neder,
Zoodra het doodsche winterweder
Het koestrend licht der zonne dooft.

Zoo kwyn ik, onder 't wee gebogen,
Aen strenge pligten vastgeboeid.
De zorgendrang is toegevlogen,
Als golven klimmend toegevloeid.
Aen eindloos zwoegen vastgeketend,
Doch nooit de poëzy vergetend,
Verzucht ik naer die levenslust.
Geen uitzicht kan myn wanhoop laven;
'k Moet op des handels wenken draven,
Dien strengen vyand van de rust.

Is dit het loon, der ziel beschoren
Die vrye wieken uit wil slaen?
De dichtertrek, haer ingeboren,
Moet voor een dorre taek vergaen.
Wat smartbestemming, Hemelvader!
Waerom ontstaekt ge in my die ader
Waerin verrukking bruist en ziedt?
'k Wil zingen: hooger pligten spreken;
Die stem doet my de wang verbleeken,
Den storm gelyk die 't woud gebiedt.

'k Verdwael, door zangdrift overwonnen!...
Algoede Vader, 'k mor niet, neen!
Wat schooner licht kan my bezonnen?
Wie smaekt er reiner zaligheên?
Wel met der zorgen pak beladen,
Maer stappend op bebloemde paden,
Doorwandel ik de huwlyksbaen.
Gy hebt me een gade, een lier geschonken,
En 'k mag verrukte moederlonken
Op drie aenbeden telgen slaen.

'k Ben ryk aen liefde, ryk aen zegen.
Die dubble schat weegt troonen op;
En waer ook smarten drukkend wegen,
My troost de zoetste zalvingsdrop;
Hy vloeit uit vollen huwlyksbeker.
't Verdriet, die wreede rustverbreker,

Ontvlugt ons minnend huisgezin;
En om verheevner heil te smaken,
Blyft onz' vereende ziele blaken,
Dank moederzorg en vadermin.

Wil my dien heilgen schat bewaren:
'k Verruil dien voor geen scepterstaf;
Myn gâ, myn vaderlandsche snaren,
Myn telgjes.... neem ze, ô God, nooit af!
En dreigt de tyd ons te doen vallen,
Hy treff' my de eerste van ons allen,
Opdat ik nooit hun graf beween';
'k Zou als een ballinge ommezwerven,
Geen liefdetroosting meer verwerven,
Tot ons het eigen graf vereen'!

Treedt nader, kleine lieve spruiten!
U is myn teêrste zorg gewyd.
O, kon myn moederhart 't ontsluiten,
Hoe dierbaer ge aen dit harte zyt!
Als ik myn zanglust poog' te dooven,
En my het zoet zielgenot wil rooven
Dat uitgestorte zangen biên,
Is 't om u sterker aen te kleven,
Als moeder heel voor u te leven,
En, minnende, u ter hulp te vliên.

O, moog' 't my eens uw deugd vergelden,
Geliefden, die ons lachjes schenkt!
O, moge ik eens in 't lied vermelden
Hoe liefdryk ge onzer zorg herdenkt!
Wat hooger zegen zoudt ge ons baren!
'k Hervatte moedig dan de snaren,
Op trouwvolbragte pligten fier,
En knielend voor den Vorst der hemelen,
Zag ik zyne englen rond my wemelen,
Den danktoon vangend van myn lier!

En voor den oppertroon gedragen,
Als offer van het moederhart,
Zou zy den Wereldvorst behagen,
Aen wie zy steeds geheiligd werd.
Zyn liefde zou uw liefde loonen -
Myn hartewensch met gunst bekroonen,
Die heil op al uw paden smeekt.
Zoo steune, ô kindren! God de braven,
Die aen der onschuld bron zich laven,
En in wier borst de erkentnis spreekt.

O lier, 'k hervatte u eenmael weder!
Ik wil den afscheidkus u biên;
Myn zangrig hart aenbidt u teeder;
Geen zanglust mag dat hart ontvliên.

Hang daer, met losgevysde pezen,
Tot eens de heildag is gerezen,
Die u me in zalige armen voert.
Moet ik voor d'opperpligt u ruilen,
Blyf onder myn bescherming schuilen,
Zoo lang my God aen 't leven snoert!

EINDE.

Bladwyzer.

	BLADZ.
ZENDBRIEF VAN DEN UITGEVER	I.
DE DICHTERES-MOEDER, DOOR DEN ZELFDEN	XXIV.
PALFYN	1.

Er is van dit gedicht ten verleden jare een fraeie, niet in den handel zynde, quartodruk, uit de gentsche drukpers van Snoeck-Ducaju gekomen. Men leest aldaer de volgende opdracht: *Den welervaren Heere J. De Mersseman*, *M.D., wiens schriften den onsterfelyken roem van Palfyn tegen het voorgewende regt van vreemden hebben gehandhaefd.* Deze geleerde brugsche geneesheer schreef eene levensschets van Palfyn voor de *Biographie des hommes remarquables de la Flandre Occidentale* (Brugge, 1844).

Het model der vrouw, die weenend op Palfyns graf leunt, omtrent 't einde der voorledene eeuw door 't Collegium Medicum van Gent in de St Jacobskerk aldaer opgericht, is overgegaen in handen van den Heere De Breyne-Peelaert, burgemeester van Dixmude. Deze kunstminnaer heeft er een godvruchtig gebruik van gemaekt: het versiert de

grafstede zyner ouders in de kerk dier stad.

VLAENDERENS LANDBOUW 11.

Zie den zendbrief des uitgevers over dezen, eenigsins voor de vuist uitgestorten, lierzang.

ELIZE 15.

DE KINDERKRIBBE 18.

DE TWEE VISSCHERS 23.

Niet het grieksche nagebootst, maer vry gevolgd naer *les Pêcheurs*, voorkomende in de *Études poétiques* door Mev. De la Verpillière, geboren J. Champein (Parys, Didot, 1845), roemwaerde dochter van een beroemden vader.

DE AFSTAND VAN KEIZER KAREL 27.

By de tentoonstelling van dien breeden kunstdoek ter gentsche kunstzael in 1841 gedicht. De plaet in omtrek er naer vervaerdigd, komt voor in den *Messager des sciences historiques de Belgique* (Gent, 1841, bl 388).

PHARAÏLDE 34.

HET VLAEMSCH TAELCONGRES 39.

Het stuk werd voorgedragen ter algemeene letterkundige vergadering, gehouden te Brussel den 11 February 1844, waerover een boekdeel door Van Kerckhoven, onder den titel van *het Vlaemsch Verbond*, is geschreven.

LENORE 43.

KAREL VAN POUCKE 47.

De Dichteres droeg, in 1842, dit lofdicht aen de vereenigde Rhetoryken harer vaderstad op, ter gelegenheid van den drievoudige pryskamp door

die maetschappyen uitgeschreven, waervan de vruchten opgenomen zyn in den bundel der bekroonde dicht- en prozastukken, destyds te Dixmude by Van Cuyck-Gyole uitgegeven.

In het gesticht van St Juliaen der Vlamingen te Rome ontmoet men het eerste beeldwerk van den Dixmudschen kunstenaer. 't Is een outerstuk, verbeeldende Maria die het pelgrimskleed aen dien heilige toereikt. De Dichteres bezit daervan eene schoon geëtste, hoogst zeldzame kiinstplaet, waeronder staet: *F.L.P. Lonsing incidit.*

Van Pouckes plat beeldwerk, voorstellende de moeder die aen een kind het leven ten koste van 't hare heeft geschonken, versiert de kunstverzameling der Koninklyke Maetschappy van Schoone

Kunsten en Wetenschappen, te Gent. De plaet in omtrek er naer vervaerdigd, staet in *les Annales du salon de Gand* (Gent, 1823, bladz. 82), waer eene korte levensschets van den kunstenaer voorkomt.

DE SCHAEPJES 55.

Men aenschouwe die vertaling als eene hulde door eene vrouw aen eene overbekende dichteresse toegebracht.

DE WEDUWE 58.

HET VOGELNESTJE 67.

SIDRONIUS HOSSCHIUS 72.

Dit stuk werd voorgelezen by het pas ontbloote borstbeeld des Christelyken, naest Ovidius geschatten, Elegiedichters, en wel op 20 Augustus 1844.

MOEDERLYDEN 78.

EEN NIEUWE STEENWEG 81.

Dit eenigzins dorre, doch door den geest der Dichteresse bezielde, onderwerp werd haer aen de hand gegeven door de inhuldiging van den Nieuwen Steenweg van Dixmude op Pervyse, waervan de Gouverneur der provintie den eersten steen op 24 Juny 1840 leide. Deze hooge ambtenaer en de vaderlandscbe Dichteresse voldeden beide aen de

uitnoodiging der stadsregering.

MOEDERVREES EN HOOP 88.

NIEUWJAERWENSCH 94.

LANDBOUW 97.

HET VLAEMSCHE MEISJE 100.

DE VISSCHER EN DE LANDMAN 103.

Die fraeie Idylle (een ons byna vreemd geworden vak) werd, waerschynlyk op dergelyke uitnoodiging, saemgesteld toen de Heer Bortier, geboortig van Dixmude en wiens milddadigheid de stad Brussel overbekend is, aen zyne vaderstad eenen openbaren tuin schonk, waervan hy zelfs 't onderhoud op zich heeft genomen. Te midden dezer openbare wandeling, op 24 July 1845 ingehuldigd, verheffen zich de borstbeelden van twee Dixmudenaren, Montanus en Van Poucke, wier portretten de stadsraed ook onlangs in zyne vergaderzael heeft doen plaetsen. Montanus was een geneesheer,

die te Brugge eene groote menschenliefde aen den dag leide by de pest die daer byzonder woedde in 1666.

Tot beter verstand dier Idyllesamenstelling, zy er by gevoegd, dat de Heer Bortier des zomers in de Panne, by Veurne, een pavilloen, by den oever der zee ryzend, betrekt. Men kent het belang dat hy den armen visschers der Panne toedraegt.

WEVERSLIED 111.

DE SPINSTER 113.

HET GELUK 116.

De bovenberoepene Mev. De la Verpillière van verre gevolgd.

DE KANTWERKSTER 118.

DE POTBAKKER 121.

ARME MOEDER 124.

SCHILDERKUNST 127.

BOUWKUNST 129.

GRAFKRANS VOOR PETRONELLA MOENS 131.

VISSCHERSLIED 137.

SOLDATENLIED 140.

DE TWEE KINDEREN 143.

LANDMANSLIED 146.

DE MELKSTER 149.

VAERWEL 152.